

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28Co/26/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2515201161
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2515201161.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov – predsedu: JUDr. Peter Duman a členiek: Mgr. Lucia Mizerová a JUDr. Erika Tischlerová, v sporovej veci žalobcov: 1. A. A., nar. XX.XX.XXXX a 2. B. A., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom C. XX, obaja zast.: JUDr. Katarína Galová, advokátka, E. Belluša 10, Piešťany, proti žalovaným: 1. B. D., nar. XX.XX.XXXX a 2. E. D., nar. XX.XX.XXXX, žalovaní 1 a 2 bytom C. X, 3. F. F. G., nar. XX.XX.XXXX a 4. H. G., nar. XX.XX.XXXX, žalovaní 3 a 4 bytom C. XXX, všetci žalovaní zast.: JUDr. Juraj Jurovský, advokát, Vajanského 1955/58, Piešťany, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcov 1 a 2 proti rozsudku Okresného súdu Piešťany z 10.05.2022, č. k. 14C/64/2015-392 a dopĺňaciemu rozsudku z 19.07.2022, č. k. 14C/64/2015-444, takto

rozhodol:

- I. Odvolanie žalobcov proti výroku II dopĺňacieho rozsudku sa odmieta.
- II. Napadnutý rozsudok sa v znení výroku II dopĺňacieho rozsudku potvrdzuje.
- III. Žalovaným sa priznáva voči žalobcom nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

– 25 – 26Co/95/2022
28Co/26/2024

Krajský súd 26Co/95/2022-
v Trnave 28Co/26/2024
IČS: 2515201161

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol (výrok I) a priznal žalovaným 1 až 4 nárok na náhradu trov konania proti žalobcom 1 a 2 v plnom rozsahu (výrok II).

2. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil skutkový stav takto:

3. Právni predchodcovia žalobcov 1 a 2, konkrétne rodičia žalobkyne 1, I. J., C. K., a jej manžel, H. J., sa na základe kúpnej zmluvy z 15.05.1952 stali podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti pôvodne zapísanej v pozemkovoknižnej vložke (ďalej „PKV“) č. XXX pre kat. úz. C. ako roľa s parc. č. 2308/6 o celkovej výmere 50 árov a 07 m², t. j. každý vo veľkosti po 1/4 z celku. Spoluvlastníkmi pozemku sa stali rodičia žalobkyne 1 v čase, keď nebol v teréne oplotený. Rodičia žalobkyne 1 v rokoch 1960 až 1963 postupne postavili okolo tohto pozemku, ktorý vtedy vlastnili od roku 1952 spolu iba v polovici, oplotenie popri štyroch tesaných kameňoch o rozmeroch cca 12 × 12 × 50 cm, o ktorých žalobcovia v tomto spore tvrdili, že sú to hraničné kamene, ktoré boli v teréne osadené podľa geometrického (polohopisného) plánu č. 1731 z augusta 1953. Neuvedli však, kto a kedy tieto kamene v teréne osadil. Geometrický plán z augusta 1953 bol schválený až v roku 1966 ako technický podklad pre rozdelenie predmetnej

parcely na štyri menšie parcely zmluvou, k uzatvoreniu ktorej došlo až dňa 01.02.1966, teda po viac než dvanástich rokoch od vyhotovenia geometrického plánu, keď bol už otec žalobkyne 1 mŕtvy. Geometrický plán z roku 1953 obsahuje aj 6 červených krúžkov, ktoré podľa vtedajšej právnej úpravy predstavovali novo osadené medzníky. Na vyznačenie medzníkov hraníc v teréne bolo možné použiť, okrem iného, aj v hornej časti tesané tvrdé kamene s rozmermi najmenej 12 × 12 × 50 cm, netesané alebo mäkké kamene primeraných tvarov a rozmerov. V danom prípade spôsob vymedzenia hraníc pozemkov v teréne mal byť vyznačený predovšetkým v samotnom geometrickom pláne, ktorý bol technickým podkladom pre reálne rozdelenie parciel, avšak geometrický plán z roku 1953 neobsahuje žiadny údaj o spôsobe vyznačenia nových hraníc v teréne. Pokiaľ by geodet vytyčil hranice novovzniknutých parciel podľa predmetného geometrického plánu v teréne, túto okolnosť by aj riadne poznamenal v samotnom geometrickom pláne o to viac, že súčasťou tlačiva použitého na vyhotovenie geometrického plánu z roku 1953, v ľavom dolnom rohu, je aj vopred predtlačný text s voľným miestom vyhradeným aj na dopísanie spôsobu označenia nových hraníc v prírode. Je veľmi málo pravdepodobné, že spôsob vyznačenia hraníc v teréne geodet „iba opomenul“ v geometrickom pláne uviesť, keďže neopomenul uviesť ani dátum zamerania, ani miesto, mesiac a rok vyhotovenia geometrického plánu, pričom miesto na doplnenie spôsobu označenia nových hraníc v prírode sa nachádza na tlačive v samostatnom riadku medzi riadkami, ktoré boli dopísané. Na geometrickom pláne z roku 1953 nie sú vyznačené žiadne lomové body (medzníky) čiernym alebo červeným krúžkom medzi novovzniknutými parcelami č. 2308/6 a č. 2308/29, ani medzi novovzniknutými parcelami č. 2308/31 a č. 2308/30, a teda vymedzením týchto hraníc v teréne sa geodet preukázateľne vôbec nezaoberal. Žalobcovia netvrdili kto a kedy osadil v teréne predmetné kamene, ktoré považujú žalobcovia za hraničné kamene, ani kedy mali, alebo aspoň mohli mať, rodičia žalobkyne 1 reálne k dispozícii predmetný geometrický plán, keďže tento bol schválený Strediskom geodézie Trnava až 24.01.1966, teda v čase, kedy bol už otec žalobkyne viac než 2 roky mŕtvy. Spoluvlastnícky podiel neskôr zomrelého otca žalobkyne 1 vo veľkosti 1/4 k pozemku s parc. č. 2308/6, ešte pred jej reálnym rozdelením, nadobudli dedením na základe dedičského rozhodnutia z 23.10.1963 jeho deti, a to žalobkyňa 1 a L. J., každý po 1/8 z celku. Na základe kúpnej zmluvy spísanej vo forme notárskej zápisnice č. NZ 37/66, N 37/66 z 26.01.1966 všetci vtedajší spoluvlastníci pozemku zapísaného v PKV č. XXX pre kat. úz. C. s parc. č. 2308/6 ako roľa o výmere 50 árov a 7 m², a to I. J., C. K. v 1/4 (matka žalobkyne 1), L. J. v 1/8 (brat žalobkyne) a žalobkyňa 1 v 1/8, a D. M., C. N. v 1/2 sa dohodli na reálnom rozdelení predmetného pozemku na základe geometrického plánu z augusta 1953, schváleného Strediskom geodézie Trnava dňa 24.01.1966 (v zmluve je uvedený nesprávny dátum vyhotovenia geometrického plánu, ktorý bol omylom zamenený s dátumom zamerania, a rovnako je uvedený nesprávny dátum schválenia geometrického plánu strediskom geodézie – pozn. súdu prvej inštancie), ako aj o následnom predaji novovzniknutých parciel č. 2308/31 a č. 2308/30, avšak bez domu, pretože dom si postavili kupujúci sami na základe riadneho stavebného povolenia, manželom K. H. a B., C. O.. Pozemky s novovytvorenými parcelnými číslami 2308/6 – roľa o výmere 19 árov a 72 m² a parc. č. 2308/29 – dom s dvorom o výmere 5 árov a 31 m² sa stali na základe tejto zmluvy vlastníctvom L. J. v 1/4 (brat žalobkyne 1), žalobkyne 1 v 1/4, a matky žalobkyne 1 v 1/2. Kúpna zmluva bola uzatvorená až 01.02.1966, keď ju podpísal ako posledný brat žalobkyne 1, ktorý nebol prítomný pri spisovaní zmluvy do notárskej zápisnice 26.01.1966. Matka žalobkyne 1 na základe darovacej zmluvy z 11.05.1972 darovala žalobkyňi 1 svoj spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 2/4 (t. j. 1/2) k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XX pre kat. úz. C. ako parc. č. 2308/29 – dom s popisným číslom XXX s dvorom o celkovej výmere 7 árov 20 m² a parc. č. 2308/6 – záhrada o výmere 17 árov 84 m². Následne na základe darovacej zmluvy z 29.10.1975 darovala žalobkyňa 1 žalobcovi 2 časť svojho spoluvlastníckeho podielu k predmetným nehnuteľnostiam, a to spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 3/8. Na základe kúpnej zmluvy z 29.10.1975 kúpili žalobcovia 1 a 2 do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej „BSM“) od brata žalobkyne 1, L. J., jeho spoluvlastnícky podiel k predmetným nehnuteľnostiam vo veľkosti 1/4. Žalobcovia 1 a 2 sa tak postupne stali spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na LV č. XX pre kat. úz. C. v ich celosti, ktoré boli ešte v roku 2002 zapísané v katastri nehnuteľností (ďalej „KN“) ako parcely registra C-KN č. 2308/6, 2308/29 a 2308/62, a dom so súp. č. XXXX/XX na pozemku s parc. č. 2308/29. Žalobkyňa 1 ich správne vlastní v podiele 3/8, žalobca 2 v podiele 3/8 a obaja žalobcovia vlastní v BSM podiel 1/4, a to napriek nesprávnemu zápisu v KN na LV č. XX v roku 2002, kde boli obaja žalobcovia evidovaní ako podieloví spoluvlastníci týchto nehnuteľností, každý v podiele po 1/2 z celku. Žalobcovia 1 a 2 užívajú tieto pozemky v rozsahu, v akom sú v teréne ohradené pletivom a kameňmi. Všetky tieto pozemky sú v súčasnosti evidované pod viacerými parcelnými číslami s menšími výmerami, keďže v priebehu rokov postupe dochádzalo k rozdeľovaniu parciel na menšie parcely. Už v roku 2006 sa geodet F. N. vyjadril, že hranice v teréne nekorešponujú s evidenčným stavom v KN. Nesúlad evidenčného stavu v KN s užívateľským stavom v teréne bol vyznačený vo vytyčovacom náčrte z roku 2009, ktorý sa však do KN

nezapísal, a jeho údaje neboli prenesené do KN. Nezapisovanie vytyčovacieho náčrtu do KN vyplýva aj z vyjadrenia Katastrálneho úradu v Trnave z 25.03.2011, ktorý zdôraznil, že vytyčovací náčrt sa do KN nezapisuje, ale sa iba autorizačne overuje, a preberá sa do štátnej dokumentácie, že jeho vyhotovením sa nemenia vlastnícke hranice pozemkov. K dnešnému dňu užívajú žalobcovia 1 a 2 v kat. úz. C. pozemok tvoriaci súvislý pás smerom od západu na východ zapísaný v KN ako parcely registra C-KN č. 2308/62 a č. 2308/6 (zapísané na LV č. XXXX), ďalej parc. č. 2308/29, 2308/81 a 2308/107 (zapísané na LV č. XX), ktoré sú aj podľa stavu v KN v celosti vo vlastníctve žalobcov. Pozdĺž celej severnej strany tohto pozemku sa nachádza ešte úzky pás pozemku, mierne sa zužujúci zo západnej strany smerom na východnú stranu. Tento pás pozemku užívajú žalobcovia tak, ako je v teréne ohranení od 60. rokov 20. storočia. Pás pozemkov je v KN evidovaný ako parcely registra C-KN č. 2308/173 a 2308/172 (zapísané na LV č. XX v BSM žalovaných 3 a 4) a parc. č. 2308/47 a č. 2308/5 (zapísané na LV č. XXXX v BSM žalovaných 1 a 2). Žalobcovia naďalej užívajú tento úzky pás pozemkov s parc. č. 2308/173, 2308/172, 2308/47 a 2308/5 tak, ako ho užívali ich právni predchodcovia, rodičia žalobkyne 1 od 60. rokov 20. storočia, keď bol tento úzky pás ohradený zo severnej strany v domnienke, že je súčasťou pozemku, ktorý nadobudli po častiach na základe platných právnych titulov, a to zmluvami spísanými do notárskej zápisnice, dedičským rozhodnutím štátneho notárstva. Všetky tituly boli riadne zaregistrované a vlastnícke vzťahy na základe nich vzniknuté, zmenené alebo aj zaniknuté boli vyznačené v pozemkovej knihe, neskôr v evidencii nehnuteľností a ešte neskôr v KN.

4. Súd prvej inštancie po pripustení zmeny žaloby uznesením z 26.08.2018 právne posúdil zistený skutkový stav podľa § 80 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), § 137, § 144, § 145 ods. 2, § 215 ods. 1, § 470 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 40 ods. 1, § 115, § 116 ods. 1 a 2, § 145, § 566 ods. 1 a 2 zákona č. 141/1950 Sb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ z roku 1950“) v znení účinnom do 31.03.1964, § 132a ods. 1, § 135a ods. 1 až 5, § 507a ods. 1 a 3, § 865 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) v znení účinnom od 01.04.1983 do 31.12.1991, § 126, § 129 ods. 1 a 2, § 130 ods. 1, § 132 ods. 1 a 2, § 134 ods. 1, 3 a 4, § 872 ods. 6 OZ v znení účinnom od 01.01.1992, § 13 ods. 1 a 9, § 43 bodu C písm. i) vládneho nariadenia č. 64/1930 Sb., ktorým sa čiastočne vykonávajú hlavy II., III. a IV. zákona o pozemkovom katastru a jeho vedení (katastrálneho zákona), účinné do 31.08.1971, § 3 ods. 2 a 3, § 7, § 67 ods. 1 a 2, § 70 ods. 1 katastrálneho zákona, § 105 ods. 4, § 106 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 79/1996 Z. z. účinné do 30.11.2009, takto:

5. Žaloba o určenie vlastníckeho práva žalobcami 1 a 2 je prípustná, keďže ňou sledovali predovšetkým zmenu zápisu v KN v ich prospech, a žaloba smeruje proti žalovaným 1 až 4, ktorí sú v KN evidovaní ako bezpodieloví spoluvlastníci predmetných pozemkov v celosti. Konkrétne žalovaní 1 a 2 sú evidovaní ako bezpodieloví spoluvlastníci sporných pozemkov zapísaných na LV č. XX pre kat. úz. C. ako parcely registra C-KN č. 2308/5 a č. 2308/47 a žalovaní 3 a 4 sú evidovaní ako bezpodieloví spoluvlastníci pozemkov zapísaných na LV č. XXXX pre kat. úz. C. ako parcely registra C-KN č. 2308/172 a č. 2308/173. Žalobcovia dostatočným spôsobom osvedčili aj pasívnu vecnú legitimáciu žalovaných 1 až 4 v tomto súdnom spore. Dostatočným spôsobom preukázali svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Žalobný nárok v tomto spore odvodzovali žalobcovia od svojho presvedčenia, že sú zároveň vlastníckymi pozemkov tvoriacich úzky súvisiaci pás zo severnej strany ich pozemku, ktorý podľa stavu v KN je evidovaný s dvomi parcelnými číslami v BSM žalovaných 1 a 2 a s dvomi parcelnými číslami v BSM žalovaných 3 a 4. Spočiatku odvodzovali svoj žalobný nárok od nimi tvrdenej nesprávnosti všetkých neskorších meraní a geometrických plánov, ktoré boli uskutočnené po roku 1953 s tým, že sporné pozemky riadne nadobudli od svojich právnych predchodcov na základe platných právnych titulov, že iba v dôsledku nesprávneho zamerania a nesprávnych geometrických plánov sú v súčasnosti evidované sporné pozemky vo vlastníctve susedov, v danom čase v BSM žalovaných 1 a 2 a v BSM žalovaných 3 a 4. Na podporu tohto tvrdenia predložili súdu odpovede Komory geodetov a kartografom, ÚGKK SR, Katastrálneho úradu v Trnave na podnety a sťažnosti žalobkyne 1 ku geodetickým prácam v roku 2009 a 2014, k vytyčovaciemu náčrtu z roku 2009, ku geometrickému plánu z roku 2014, ako aj ku geometrickému plánu z roku 2021, pretože tieto inštitúcie skonštatovali porušenie práv žalobkyne 1, naposledy aj formálny nedostatok geometrického plánu z roku 2021. Odpovede týchto inštitúcií ani v jednom prípade neskonštatovali, že by predmetné geodetické práce neboli vyhotovené správne, na odbornej úrovni a v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Práve naopak, Komora geodetov a kartografom v roku 2010 potvrdila profesionálny výkon geodetických prác a dodržanie platných právnych predpisov a smerníc v roku 2009. Porušenie práv žalobkyne 1 spočívalo „iba“ v neakceptovaní nesúhlasu žalobcov 1 a 2 s nerešpektovaním „oplotenia“ pozemku v teréne pri

vyhotovovaní vytyčovacieho náčrtu v roku 2009 a geometrického plánu v roku 2014. Pretože právomoc na riešenie sporov o priebeh hranice medzi pozemkami spojené so sporom o určenie vlastníckeho práva má iba súd, takéto porušenie práv žalobcov 1 a 2, ktorí sa cítia byť vlastníckymi dotknutými pozemkov, nie je dôkazom nesprávnosti zamerania predmetných pozemkov v teréne a nesprávnosti vyhotoveného vytyčovacieho náčrtu či závad geometrických plánov po roku 1953, konkrétne v roku 2009, 2014 a 2021. Formálny drobný nedostatok z roku 2021 bol odstránený ešte v procese úradného overenia geometrického plánu. Nesprávnosť geometrických plánov a vytyčovacích náčrtov vyhotovených po roku 1953 videli žalobcovia aj v tvare vyznačenej hranice medzi pozemkami vo vlastníctve žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, s pozemkami bezprostredne susediacimi na severnej strane. Hranica bola v geometrickom pláne z roku 1953 vyznačená v rovnej línii. Hranice pozemku vo vlastníctve žalobcov v danej lokalite zo severnej a južnej strany boli viac-menej rovnobežné. Od roku 2009 a neskôr bola však severná hranica pozemkov vo vlastníctve žalobcov, príp. ich právnych predchodcov už vyznačovaná ako „vyosená smerom doprava“, inak povedané bola zošikmená, klesajúca smerom od západu na východ, resp. bola vyznačená ako hranica ohraničujúca súvislý pás pozemkov mierne sa zužujúci na severnej strane smerom od západu na východ. K tomuto súd prvej inštancie skonštatoval, že v roku 1953 neexistovali také presné meracie metódy, prístroje a pomôcky, aké existovali v roku 2009. Už výrazne podrobnejšie mierky vyhotovenia vytyčovacieho náčrtu v roku 2009 a geometrických plánov z rokov 2014 a 2021 samo osebe predstavuje presnejšie zaznamenanie hraníc medzi predmetnými pozemkami v geometrickom pláne a vo vytyčovacom náčrte. Pokiaľ by vytyčovací náčrt z roku 2009 bol nepresný, chybný alebo nesprávny, nesprávnosť ktorého vyvrátila samotná Komora geodetov a kartografov v roku 2010, tak potom túto nesprávnosť by musel neskôr skonštatovať niektorý z geodetov, ktorý vyhotovoval niektorý z neskorších geometrických plánov so zameraním na danú lokalitu. Žalobcovia však nepredložili žiadny geometrický plán, ani žiadny iný dôkaz, z ktorého by vyplývala nesprávnosť vytyčovacieho náčrtu alebo geometrických plánov vyhotovených po roku 1953, predovšetkým vytyčovacieho náčrtu z roku 2009 a geometrických plánov vyhotovených od roku 2009 a neskôr. Od návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania za účelom posúdenia správnosti geometrických plánov žalobcovia v priebehu sporu napokon sami upustili. Porovnaním vytyčovacieho náčrtu z roku 2009, geometrických plánov z rokov 2014 a 2021, informatívnych kópií katastrálnych máp so zameraním na danú lokalitu, v spojení s vyjadreniami strán sporu o tvrdení geodeta F. N. z roku 2006 o nesprávne vyznačených hraniciach v teréne, dospel súd prvej inštancie k zisteniu, že v roku 2006 a neskôr došlo iba k presnejším meraniam v teréne a k presnejším vyhotoveniam geometrických plánov, než ako tomu bolo pred päťdesiatimi rokmi. Týmito presnejšími meraniami došlo k zisteniu určitých nezrovnalostí medzi užívacím stavom a stavom zapísaným v príslušnej evidencii nehnuteľností, čo je aj daný prípad. Skutočnosť, že geometrické plány (nie vytyčovací náčrt – pozn. súdu prvej inštancie) na zameranie hraníc medzi pozemkami vo vlastníctve žalobcov a bezprostredne susediacimi pozemkami zo severnej strany, boli použité ako technický podklad právnych úkonov súvisiacich s týmito bezprostredne susediacimi pozemkami na ich zápis do KN bez výslovného súhlasu žalobcov, sama osebe nepreukazuje nesprávnosť týchto geometrických plánov ani zameraní, na základe ktorých boli geometrické plány vyhotovené. Žalobcovia boli zápismi vecných práv do KN na základe právnych úkonov, podkladmi ktorých boli geometrické plány z roku 2009 a 2010, „iba“ dotknutí na svojich právach tým, že nedali súhlas so zameraním hraníc podľa týchto geometrických plánov, napriek tomu boli tieto geometrické plány k právnym úkonom použité, a žalobcovia nie sú preto v súčasnosti v KN evidovaní ako vlastníci spornej časti pozemku, ktorú užívajú oni, a predtým ju užívali ich právni predchodcovia už od 60. rokov 20. storočia. Nesprávnosť zamerania hraníc vytyčovacím náčrtom z roku 2009 nemožno odvodzovať ani od vyjadrenia ÚGKK SR z 15.12.2011, ktorý oznámil žalobkyni 1, že nie je daný dôvod na „prekladanie plota“. Túto vetu vytrhli žalobcovia z kontextu vyjadrenia. K neexistencii dôvodu „na prekladanie plota“ dospel totiž ÚGKK SR po skonštatovaní, že „neprekladanie plota“ je potrebné v záujme zachovania právnej istoty vlastníkov dotknutých nehnuteľností pre prípad sporu o určenie priebehu hranice medzi pozemkami spojeného so sporom o určenie vlastníckeho práva, na riešenie ktorého má právomoc iba súd. Keďže nesprávnosť vytyčovacieho náčrtu z r. 2009, geometrického plánu z r. 2014, ani neskorších geometrických plánov nebola v tomto spore preukázaná, zaoberal sa súd prvej inštancie druhou skupinou skutkových tvrdení, od ktorej žalobcovia odvodzovali svoj žalobný nárok, a to možnosťou nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcov k sporným pozemkom vydržaním. Žalobcovia tvrdili, že sporné pozemky nepretržite užívajú, že predtým ich nepretržite užívali aj ich právni predchodcovia tak, ako boli v teréne vyznačené ich hranice hraničnými kameňmi podľa geometrického plánu z roku 1953, popri ktorých kameňoch v rokoch 1960 až 1963 postavili rodičia žalobkyne 1 oplotenie, a tieto pozemky užívali nerušene až do roku 2006, resp. 2009 v dobrej viere, že im vlastnícky patria v celosti, že ich nadobudli postupne na základe viacerých platných písomných nadobúdacích titulov, že v tejto dobromyseľnej a nepretržitej držbe ich

nikto nerušil, dokonca ani žalovaní 1 a 2, ktorí kúpili susediaci pozemok v roku 1968, resp. 1969, že žalovaní 1 a 2 celé roky nemali potrebu svoj pozemok ohradiť inak, než bol ohradený zo strany žalobcov, že hranice v teréne akceptovali, že ich nenamietali až do roku 2006. Keďže právnym následkom vydržania je nadobudnutie vlastníckeho práva priamo zo zákona, je potrebné rozlišovať jednotlivé obdobia platnosti a účinnosti právnych úprav, ktoré upravovali inštitút vydržania odlišne. Pokiaľ boli splnené všetky podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním podľa OZ platného a účinného v danom čase, nie je namieste posudzovať ich splnenie podľa neskorších platných a účinných právnych predpisov, a to ani keby to bolo pre domnelého nadobúdateľa priaznivejšie. Dobrá viera musí byť podložená konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že presvedčenie držiteľa veci o tom, že mu vec vlastnícky patrí. Opodstatnenými okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú spravidla okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva, ktorý svedčí o poctivosti nadobudnutia práva ako titulu uchopenia sa držby. Takáto osoba bude spravidla konať v skutkovom omyle, výnimočne môže ísť aj o omyl právny. Preto judikatúra žiada, aby držiteľ bol objektívne v dobrej viere, že tu takýto titul je, aj keď v skutočnosti takýto titul neexistuje. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne, a nielen zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia samotného účastníka), a vždy je potrebné zobrať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, resp. nemohol mať počas celej vydržacej doby dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Oprávnená držba tak spočíva v objektívne ospravedliteľnom dôvode. Žalobcovia 1 a 2 nepreukázali v tomto súdnom spore dostatočným spôsobom vznik dobrej viery ich právnych predchodcov, že im sporné pozemky vlastnícky patria, pretože sporné pozemky užívajú žalobcovia, a predtým ich užívali ich právni predchodcovia tak, ako sú ohradené v teréne od roku 1960 až 1963, avšak rodičia žalobkyne 1 kúpili 1/2 pozemku v danej lokalite, každý po 1/4 už v roku 1952 ako neoplotený, neohradený, bez vytýčených hraníc v teréne. Geometrický plán na rozdelenie parcely bol vyhotovený až v roku 1953, a tento bol schválený až v roku 1966, kedy došlo k reálnemu rozdeleniu pozemku na základe kúpnej zmluvy, ktorá vychádzala z predmetného geometrického plánu na rozdelenie pôvodnej parcely na štyri menšie parcely. Žalobcovia totiž nepreukázali, že hranicu sporného pozemku v jeho severnej časti vytýčil v teréne geodet, a že tak urobil na základe geometrického plánu z roku 1953, keďže v geometrickom pláne absentuje údaj o spôsobe vytýčenia hraníc v teréne, ktorý údaj už v danom čase bol obligatórnou náležitosťou geometrického plánu podľa vtedajšej právnej úpravy. Geometrický plán z roku 1953 obsahuje síce vo svojej grafickej časti vyznačenie šiestich novo osadených medzníkov červenými krúžkami, neobsahuje však jasnú informáciu, či a akým spôsobom boli tieto medzníky osadené v prírode (v teréne). Geometrický plán z roku 1953 bol schválený až v roku 1966, keď bol už otec žalobkyne 1 viac ako 2 roky mŕtvy, a je otáznne, či hranice boli vyznačené v teréne pred schválením geometrického plánu. Iba od druhu, tvaru a rozmerov predmetných štyroch kameňov, ktoré spĺňali vtedajšou právnou úpravou požadované parametre možného spôsobu vytýčenia hraníc v teréne, nemožno vyvodiť jednoznačný záver, že tieto riadne osadil v teréne geodet, a že tak urobil na základe geometrického plánu z roku 1953. Dobromyseľnosť držby žalobcov a ich právnych predchodcov nemožno odvodzovať ani od skutočnosti, že v danej lokalite došlo k poposúvaniu hraníc väčšiny pozemkov, a že nešlo iba o pozemky užívané žalobcami a ich právnymi predchodcami. Žalobcovia tvrdili, že pozemok užívajú v hraniciach, ako boli vyznačené kameňmi, že oplotenie postavili rodičia žalobkyne tam, kde boli, aj stále sú hraničné kamene. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, kto a kedy tieto kamene v teréne osadil. Pokiaľ by ich v teréne osadil geodet, ktorý aj mal na ich osadenie riadne oprávnenie, zaznamenal by túto skutočnosť v geometrickom pláne, čo však neurobil. Rodičia žalobkyne, a teraz samotní žalobcovia užívali, a žalobcovia užívajú sporné pozemky tak, ako ich zrejme svojpomocne ohradili rodičia žalobkyne 1. Od neodborného vytýčenia hraníc v teréne nemožno v žiadnom prípade odvodzovať dobrú vieru užívateľov pozemku, ktorí ho užívajú v rozmeroch, v akých ich v teréne vyznačili ich predchodcovia. Keďže rodičia žalobkyne nekúpili predmetný pozemok oplotený a ohradený, rozsudok súdu vydaný v inej veci o nadobudnutí vlastníckeho práva vydržaním v danej lokalite inými žalobcami, na ktorý sa žalobcovia odvolávali, je neaplikovateľný na daný prípad, pretože v inom spore právni predchodcovia žalobcov kúpili už ohradený pozemok, čo nie je daný prípad. Pre nadobudnutie vlastníckeho práva k veci vydržaním nepostačuje skutočná, nepretržitá držba veci po zákonom stanovenú dobu, a to ani vtedy, ak v užívaní veci po zákonom stanovenú dobu držiteľa veci v jeho držbe nikto nevyrušoval, pretože pre každé vydržanie vlastníckeho práva k veci bolo, a aj stále je nevyhnutné preukázanie okamihu vzniku dobrej viery držiteľa veci, že mu tento vlastnícky patrí. Nepostačuje, že vec (v danom prípade sporné pozemky) počas celých 70 rokov nepretržite užíval on, a predtým jeho predchodcovia. Keďže žalobcovia nepreukázali splnenie jednej zo základných zákonných podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, ktorou je aj oprávnená držba vychádzajúca z ich dobrej viery v čase jej vzniku, že im pozemok

vlastnícky patrí, súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. O nároku na náhradu trov konania, s prihladnutím na procesné zavinenie zastavenia časti konania žalobcami pre čiastočné späťvzatie žaloby podľa § 256 ods. 1 CSP, rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP tak, že v prevyšujúcej časti predmetu sporu procesne plne úspešným žalovaným 1 až 4 priznal voči žalobcom 1 a 2 plnú náhradu trov konania, keďže nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP.

6. Dopĺňacím rozsudkom z 19.07.2022, č. k. 14C/64/2015-444 súd prvej inštancie s odkazom na § 225 v spojení s § 145 ods. 2 a § 146 ods. 1 CSP rozhodol tak, že zastavil konanie v časti o určenie vlastníckeho práva k pozemkom zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. C. ako parcely registra C-KN č. 2308/61 a č. 2038/171, pretože v tejto časti žalobcovia vzali žalobu späť (výrok I dopĺňacieho rozsudku) a s odkazom na § 224 CSP opravil chyby v písaní a iné zrejme nesprávnosti v bodoch 104., 116. až 119. a 121 odôvodnenia napadnutého rozsudku z 10.05.2022, č. k. 14C/64/2015-392 (výrok II dopĺňacieho rozsudku).

7. Včasným odvolaním sa žalobcovia domáhali zmeny napadnutého rozsudku tak, že odvolací súd žalobe v celom rozsahu vyhovie a žalobcom prizná voči žalovaným náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania, a zrušenia výroku II dopĺňacieho rozsudku. Namietali, že opravu odôvodnenia rozsudku nemožno kvalifikovať ako „opravu chýb v písaní alebo v počítaní, alebo iných zrejmych nesprávností“ podľa ust. § 224 CSP, ktorý sa týka písárskych alebo počítačských chýb a iných zrejmych nesprávností, nie však odstraňovania „zmätočnosti“ odôvodnenia rozsudku (opravy súvislého textu). CSP v § 224 výslovne stanovuje, že oprava rozsudku sa vykoná uznesením. Tým, že súd vykonal opravu rozsudku bez zákonného podkladu, a vydal rozhodnutie vo forme rozsudku, a nie formou uznesenia, dopustil sa takej vady konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie formou dopĺňacieho rozsudku vo výroku II. Čo sa týka odvolania voči napadnutého rozsudku, žalobcovia v úvode odvolania opísali podstatu sporu. Žalobou sa domáhajú určenia vlastníckeho práva vydržaním k nehnuteľnostiam – k štyrom parcelám v kat. úz. C., ku ktorým zápis vlastníckeho práva v KN svedčí v prospech iných osôb než žalobcov, a to v prospech žalovaných 1 a 2 (LV č. XX, parc C-KN č. 2308/5 ďalej ako „Pozemok B1“, parc č. 2308/47 ďalej ako „Pozemok B2“) a žalovaných 3 a 4 (LV č. XXXX, parc C-KN č. 2308/172 ďalej ako „Pozemok B3“, parc. č. 2308/173 ďalej ako „Pozemok B4“). Plocha pozemkov B1-B4 bola od roku 1960 (a je doposiaľ) v teréne časťou a súvislou súčasťou oplotenej pozemkovej nehnuteľnosti, na ktorej bol postavený rodinný dom matkou a otcom žalobkyne 1 (v roku 1953). Pozemková nehnuteľnosť bola ako oplotený celok (vrátane pozemkov B1-B4) v nerušenej držbe a užívaní žalobcami, ktorí ich dlhodobo ovládali v dobrej viere, že sú ich vlastníctvom na základe riadnych/perfektných nadobúdacích titulov. Najskôr matka a otec žalobkyne 1 nadobudli v roku 1952 túto nehnuteľnosť pod označením ako parc. č. 2308/6 o výmere 5007m², roľa (ďalej „Pozemok A“), každý v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/4 na základe kúpnej zmluvy z 20.05.1952 (ďalej „KZ1“). Oplotenie Pozemku A realizovali otec a matka žalobkyne 1 postupne od roku 1960-1963 a to iba v časti Pozemku A, v rozsahu 1/2 výmery plochy Pozemku A. Na zameranie Pozemku A a na jeho následné rozdelenie na samostatné parcely si dali právni predchodcovia žalobkyne 1 vyhotoviť geometrický plán v roku 1953 (ďalej „GP 1953“). GP 1953 bol vyhotovený za účelom vymešania časti Pozemku A, ktorá bola v držbe a užívaní matky a otca žalobkyne 1 ako podielových spoluvlastníkov Pozemku A na základe riadneho nadobúdacieho titulu (KZ1) a vymešania zostávajúcej časti Pozemku A, ktorá bola v držbe a užívaní tretích osôb – manželov H.. Účelom GP 1953 bolo jeho použitie ako technického podkladu k právnym úkonom, ktorými sa mal vytvoriť nový právny stav vlastníctva k pôvodnému Pozemku A po jeho rozdelení na 4 samostatné parcely. Zamýšľané právne úkony sa realizovali až v roku 1966, a to kúpna zmluva 26.01.1966 (ďalej „KZ 2“). Pozemok A sa podľa GP 1953 rozdelil na parc. č. 2308/29 a parc. č. 2308/6 v držbe a užívaní matky a otca žalobkyne 1, manželmi J. (ďalej pre parc. č. 2308/29 len „Pozemok A1“ a pre parc. č. 2308/6 len „Pozemok A2“), a parc. č. 2308/31 a 2308/30 v držbe a užívaní manželmi H. (ďalej pre parc. 2308/30 len „Pozemok A3“ a pre parc. 2308/31 len „Pozemok A4“). Na pôvodnom Pozemku A boli v čase zamerania z 26.06.1953 (na účely GP 1953) postavené už dva rodinné domy. Pri zameraní podľa GP 1953 boli osadené kamene. Matka a otec žalobkyne 1 postavili podľa GP 1953 a osadených kameňov v teréne oplotenie v priebehu rokov 1960 až 1963 (do smrti otca žalobkyne 1). Týmto si ako podieloví spoluvlastníci ohradili časť Pozemku A v rozsahu Pozemku A1 a A2. Oplotením Pozemku A1 a A2 sa vytvorila ohradená plocha ako jeden celok, ktorej súčasťou, ako sa zistilo až v roku 2006 pri geodetických činnostiach F. N., a následne v roku 2009 vytyčovací náčrtom F. B., bola (je) i plocha Pozemkov B1-B4. Podľa evidencie v KN v tom čase bola plocha Pozemkov B1-B4 evidovaná vo vlastníctve žalovaných 1 a 2, a od roku 2014 vo vlastníctve aj žalovaných 3 a 4. Oplotenú pozemkovú nehnuteľnosť

s rodinným domom žalobcovia držali a užívali v dobrej viere, že im vlastnícky patrí ako Pozemok A1 a Pozemok A2, ktoré nadobudli na základe riadnych nadobúdacích titulov. V roku XXXX zomrel otec žalobkyne 1, a ako maloletá nadobudla žalobkyňa 1 najskôr dedením spoluvlastnícky podiel v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/8 k pôvodnému Pozemku A (ku dňu nadobudnutia vlastníctva/smrti otca už oplotený). Následne po roku 1963 nadobúdala postupne žalobkyňa 1, a neskôr žalobca 2, vlastníctvo k Pozemku A1 a Pozemku A2 (ako k oplotenému celku s rodinným domom), na základe riadnych nadobúdacích titulov, a to: v r. 1966 podľa KZ2 (neplnoletá žalobkyňa 1) nadobudla spoluvlastnícky podiel 1/4, v r. 1972 podľa darovacej zmluvy zo 17.05.1972 (ďalej „DZ1“) nadobudla žalobkyňa 1 ďalší spoluvlastnícky podiel v 1/2 darom od matky, v r. 1975 podľa darovacej zmluvy z 29.10.1975 (ďalej „DZ2“) žalobca 2 ako manžel žalobkyne 1 nadobudol darom od žalobkyne 1 spoluvlastnícky podiel 3/8 k Pozemku A1 a Pozemku A2, a v r. 1975 podľa kúpnej zmluvy z 29.10.1975 (ďalej „KZ3“) žalobcovia ako manželia kúpili do BSM spoluvlastnícky podiel 1/4 od brata žalobkyne 1. V roku 1975 sa tak žalobcovia stali spoločne (žalobkyňa 1 o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 3/8, žalobca 2 v podiele 3/8, žalobcovia spoločne v BSM v podiele 1/4) podielovými spoluvlastníkmi Pozemku A1 a Pozemku A2. Až v roku 2006 bol geodetickými činnosťami (meraniami) F. N. zistený nesúlad „vlastníckych hraníc s hranicami evidovanými v katastri nehnuteľnosti“ a odporúčané Správou katastra Piešťany „povyšiť stav užívaci na stav vlastnícky“ (zápisnica z 25.04.2006). Následne bol tento nesúlad potvrdený geodetickými činnosťami (vytyčením hraníc) v roku 2009 vytyčovacím náčrtom F. B., č. 64/2009. V predmetnom konaní boli zo strany žalobcov tvrdené okolnosti k oprávnenosti (dobromyseľnosti) držby oploteného celku (Pozemku A1 a Pozemku A2) žalobcami, ktorého súčasťou ako sa až v roku 2006/2009 zistilo, bola a je, plocha Pozemkov B1-B4, ku ktorým je vlastnícke právo v KN evidované v prospech žalovaných 1 a 2, a od roku 2014 aj v prospech žalovaných 3 a 4. Súd prvej inštancie podstatné skutkové tvrdenia strán sporu pri hodnotení dôkazov odignoroval. Odignoroval tiež záverečnú reč žalovaného 1 na pojednávaní 10.05.2022, v ktorej žalovaný 1 opakovane neuviedol žiadne okolnosti, ktoré by mali svedčiť o nepoctivosti/nedobromyseľnosti držby žalobcov a neospravedlniteľnosti skutkového omylu žalobcov, zisteného až v r. 2006. Navyiac žalovaný 1 potvrdil, že v danej lokalite išlo o skupinový omyl vlastníkov pozemkov. Žalobcovia preukázali, že splnili podmienky vydržania už pred rokom 2006/2009, keď žalobkyňa 1 vstupuje do vydržania počnúc rokom 1966, keď nadobúda vlastníctvo k oplotenému Pozemku A1 a A2 na základe KZ2 v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/4, pokračujúc rokom 1972, keď nadobúda vlastníctvo na základe DZ1 v rozsahu podielu 1/2 a žalobca 2 vstupuje do vydržania počnúc rokom 1975, keď nadobúda na základe DZ2 vlastníctvo k oplotenému Pozemku A1 a Pozemku A2 v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 3/8 a keď spoločne so žalobkyňou 1 nadobúdajú na základe KZ3 vlastníctvo v rozsahu podielu 1/4. Vo veci zisteného nesúladu týkajúceho sa celej lokality kat. úz. C., ktorý sa dotkol nielen žalobcov, žalovaných 1 a 2, ale i viacerých ďalších vlastníkov pozemkov, sa p. K. s manželkou obrátil so svojou vlastníckou požiadavkou na súd, ktorý právoplatne (v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave) rozhodol v prospech p. K. s manželkou, t. j. v prospech vydržania vlastníckeho práva. Rovnako ako u žalobcov, p. K. zasahoval svojim oplotením do druhého katastrálneho územia, do kat. úz. A., a rovnako ako žalobcovia nadobúdal už oplotený pozemok (v roku 1979 kúpou), oplotenie pozemku ktoré existovalo na pozemku od roku 1952. Zo strany žalovaných neboli počas konania tvrdené žiadne rozhodujúce okolnosti a produkované o nich žiadne dôkazy, ktoré by preukázali „nedobromyseľnosť držby žalobcov“. Žalobcovia odkázali na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR k zásadným výkladovým a aplikačným hľadiskám inštitútu vydržania a k dobromyseľnosti ako jednej z podmienok vydržania. Súdu prvej inštancie vyčítajú, že porušil princíp právnej istoty, keď sa odklonil od judikatúry Najvyššieho súdu SR v otázkach vydržania, odklon v rozsudku ani dôkladne nevysvetlil, čím porušil právo žalobcov na spravodlivý proces a rozhodol arbitrárne. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa právnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.03.2011, sp. zn. 5Cdo/87/2010). Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil (porov. 4Cdo/102/2017, bod 17). Pre vydržanie je rozhodujúci stav v prírode, v akom držiteľ po zákonom predpísanú minimálnu dobu 10 rokov s pozemkom nakladá ako so svojim a je so zreteľom k všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu pozemok v príslušných hraniciach určených v prírode vlastnícky patrí (body 9 a 10 uznesenia Najvyššieho súdu SR z 27.08.2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019). V súvislosti s týmito interpretačnými hľadiskami k oprávnenosti držby žalobcovia poukázali aj na ust. § 3 ods. 2 a 3 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností, ktoré súd v rozsudku síce citoval (bod 93 rozsudku), ale na daný prípad ich vôbec neaplikoval. Žalobcovia tiež poukázali na zápisnica z 25.04.2006, v ktorom Správa katastra Piešťany odporúča „povyšiť stav

užívaci na stav vlastnícky“, z dôvodu ktorý síce v zápisnici nie je uvedený výslovne, ale vyplýva zo všetkých okolností daného prípadu, že išlo o blokovú deformáciu hraníc celej lokality, a to z dôvodu ospravedlniteľného skutkového omylu všetkých dotknutých vlastníkov pozemkov. Žalobcovia počas celej držby až do roku 2006 nemali vedomosť o existencii zisteného nesúladu ani o príčinách. Tento dôkaz súd prvej inštancie síce opísal v bode 27 napadnutého rozsudku, ale nevysvetlil, ako sa s ním vysporiadal pri prijímaní svojho právneho záveru „o neoprávnenosti držby žalobcov“. Súd prvej inštancie citoval v bode 89 napadnutého rozsudku právne vety z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 5Cdo 234/2009, a tým ich zvolil ako premisy svojho rozhodnutia, avšak skutkové a právne závery v bodoch 121 až 123 rozsudku sú v extrémnom rozpore s týmito premisami, sú nelogické, protirečivé, nepreskúmateľné. K celkovej zmätčnosti, nepresvedčivosti a arbitrárnosti napadnutého rozsudku žalobcovia uvádzajú aj to, že predtým, ako súd dospel ku skutkovým a právnym záverom, pre ktoré rozhodol výrokom I (body 119 až 123 rozsudku), rozsiahlo sa v bodoch 111, 114 až 118 zaoberá hodnotením a prijímaním záveru, či bola preukázaná alebo nie „správnosť“ vytyčenia hraníc v zmysle vytyčovacieho náčrtu F. B. z roku 2009, ktorým bol zistený nesúlad medzi skutočnou držbou pozemkov a hranicou evidovanou v katastri. Táto otázka však v konaní nebola/nezostala spornou. Hoci žalobcovia v priebehu konania (pri zmene žaloby 28.05.2021) podporne navrhli znalecké dokazovanie, ktoré by sa zaoberalo preskúmaním katastrálneho stavu do roku 2009 v konfrontácii s vytyčovacím náčrtom z roku 2009, od vykonávania tohto dôkazu upustili napokon pre zachovanie hospodárnosti konania a z dôvodu, že sa domnievali, že dostatočne v konaní preukázali splnenie všetkých podmienok vydržania (stanovisko žalobcov z 12.11.2021). Preto nesúlad zistený vytyčovacím náčrtom F. B. v roku 2009 a nesprávnosť tohto vytyčovacieho náčrtu nebola ku dňu, keď súd prvej inštancie vyhlásil dokazovanie za skončené, sporná. V bode 114 napadnutého rozsudku súd prvej inštancie právne bezvýznamne uvádza, že „žalobcovia spočiatku odvodzovali svoj žalobný nárok“ od „nimi tvrdenej nesprávnosti všetkých neskorších meraní a geometrických plánov po roku 1953“. Zo žiadneho podania žalobcov takéto uplatňovanie žalobného nároku nevyplýva. Žalobcovia opakujú, že žalobu podali výlučne z dôvodu vydržania vlastníckeho práva. V bode 114 napadnutého rozsudku súd prvej inštancie iba konštatuje obsah niektorých listinných dôkazov, pri ktorých dokonca nesprávne uvádza, ktorá strana sporu ich. V bode 115 napadnutého rozsudku súd prvej inštancie v rozpore s obsahom spisu a podaniami alebo vyjadreniami žalobcov uvádza, že žalobcovia žiadali posúdiť na základe znaleckého dokazovania správnosť existujúceho oplotenia v teréne s katastrálnym stavom podľa „geometrických plánov z rokov 1953, 1954, 1984 až 2009“, keď takýto návrh na vykonanie dokazovania žalobcovia v priebehu konania nepodali. V bode 116 napadnutého rozsudku súd prvej inštancie usudzuje, že meracie pomôcky a metódy merania v roku 1953 oproti roku 2009 boli menej presnými. Napokon v bode 117 napadnutého rozsudku súd prvej inštancie vyslovuje skutkový záver o tom, že v roku 2006 a následne boli merania presnejšie než pred 50 rokmi, a preto uzaviera, že týmito presnejšími meraniami došlo k nezrovnalostiam medzi užívaciím stavom a stavom zapísaným v príslušnej evidencii, čo je podľa súdu i daný prípad. Tento zásadný skutkový záver súdu je protirečivý s jeho skutkovým záverom v bode 122 napadnutého rozsudku. Žalobcovia tiež namietajú, že súd prvej inštancie vo svojom právnom závere (bod 123 napadnutého rozsudku) o nesplnení jednej z podmienok vydržania, a to „oprávnenosti držby žalobcami“, vychádzal z nesprávnej interpretácie ust. § 130 ods. 1 OZ, § 134 ods. 1 OZ, keď si pre svoj právny záver vytvoril nezrozumiteľnú, iracionálnu, a v rozpore s judikatúrnymi interpretačnými hľadiskami, svojvoľnú premisu (bod 121 a 123 rozsudku). Judikatúra najvyššej súdnej autority je pritom jednoznačná. Rozhodnými okolnosťami, pre vyslovenie záveru o dobromyseľnosti držiteľa, sú okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia a svedčiace o poctivosti nadobúdateľa, pričom nadobúdateľ svoju dobrú vieru nemusí ani preukazovať, lebo aj v pochybnostiach platí, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 OZ) a je na tom, kto nadobudnutie dobrej viery popiera, aby túto domnienku vyvrátil, a okolnosti ospravedlniteľnosti omylu držiteľa (keďže oprávnená držba sa zakladá na omyle držiteľa, že mu vec alebo právo patrí), ktorý môže byť skutkový, výnimočne aj právny. Súd prvej inštancie svoj právny záver o neoprávnenosti držby žalobcov založil na nesprávnych skutkových zisteniach. Nesprávny je aj skutkový záver, že „žalobcovia nepreukázali, že hranicu sporného pozemku vytyčil v teréne geodet na základe GP 1953, keďže v geometrickom pláne absentuje údaj o spôsobe vytyčenia hraníc v teréne“. Na základe GP 1953 boli osadené kamene, čo je vyznačené aj v GP 1953 (červenými krúžkami). Podľa osadených kameňov postavili matka a otec žalobkyne 1 oplotenie pozemkov, ktoré im vlastnícky patrili. Účelom GP 1953 bolo zameranie skutkového stavu (keďže už boli postavené dva rodinné domy) a rozdelenie Pozemku A (ktorý vlastnícky patrili matke a otcovi žalobkyne 1) na 4 samostatné parcely, a nie „vytyčovanie hranice“. Súd nesprávne nerozlišuje medzi GP 1953 (vyhotoveným na účely rozdelenia pozemku a jeho použitia ako technického podkladu pre právne úkony vlastníkov pozemkov pri nakladaní so svojimi pozemkami) a „vytyčením hranice“, čo je iný právny inštitút. Úkon vytyčenia hranice geodeti prenášajú do vytyčovacieho náčrtu. K údajnému

„formálnemu nedostatku GP 1953“, keď podľa súdu absentuje obligatórny popisný spôsob „vytyčenia hranice v teréne geodetom“ pri texte nachádzajúcom sa v spodnej časti GP 1953 v znení „Nové hranice v teréne označené“, žalobcovia opakovane uvádzajú, že súd prvej inštancie si zamieňa „označenie hranice“ s „vytyčením hranice“. Účelom GP 1953 a činnosťami geodeta v rámci vyhotovenia GP 1953 nebolo vytyčovanie hraníc, ale zameranie vlastníctva Pozemku A a jeho rozdelenie na 4 samostatné parcely. Ďalej súd nesprávne uzaviera, že popisný spôsob „vytyčenia hranice“ ako obligatórna náležitosť GP 1953 vyplýva podľa právnej úpravy platnej v čase vyhotovenia GP 1953. § 13 vládneho nariadenia č. 64/1930 ustanovuje, akým spôsobom sa označujú nesporné hranice držby v prírode (teda aj kameňmi). V § 13 ods. 9 vládneho nariadenia je však iba všeobecne uvedené, že označenie má byť vyznačené v meračskom operáte a podrobnejšie v listinách k nemu patriacich (nie je uvedené akým konkrétnym spôsobom). Súd však opomenul špeciálne ustanovenia vládneho nariadenia týkajúce sa vecných náležitostí geometrických plánov (§ 43), na ktoré upozornili žalobcovia v písomnom stanovisku z 05.05.2022. Žalovaní 1 až 4 začali v závere konania spochybňovať (avšak nie s účinkami popretia) osadenie kameňov v roku 1953 podľa GP 1953. Hoci o tejto okolnosti vypovedala žalobkyňa 1 pri svojom výsluchu strany sporu na pojednávaní 12.10.2021, žalovaní 1 a 2, túto okolnosť v rámci svojho výsluchu strany sporu na tom istom pojednávaní nepopreli, nespochybňovali. A napokon súd na daný prípad neaplikoval celé ust. § 43 vládneho nariadenia, keď v § 43 A (formálne náležitosti), sa text nachádzajúci sa v GP 1953 na spodnej časti so znením „Nové hranice označené v teréne“ nielenže nepovažuje za obligatórnu náležitosť GP, ale z tohto textu ani nevyplýva, že by sa mal dopisovať slovne text uvedenia spôsobu označenia hranice. Okrem toho označenie hranice v prírode je správnym spôsobom vyznačené v grafickej časti GP, kde sú podľa § 43 C vládneho nariadenia vyznačené čierne krúžky ako poloha medzníka viditeľného v prírode pri zameraní (t. j. už existujúceho a preukazujúceho nespornú hranicu vlastníckeho práva v čase uskutočneného zamerania). Takého medzníky sú vyznačené na hranici v prednej časti pôvodného Pozemku A od ulice (v miestach kde sa láme hranica so susedným pozemkom). V GP 1953 sú označené aj červené krúžky, ktoré boli v prírode novo osadené. V tejto súvislosti žalobcovia poukázali aj na nesprávne a svojvoľné konštatovania súdu (bod 105 napadnutého rozsudku), že geodet sa v GP 1953 nezaoberal vyznačením lomových bodov medzi Pozemkom A1 a Pozemkom A2 (ktoré boli vo vlastníctve a držbe matky a otca žalobkyne 1) a medzi Pozemkom A3 a Pozemkom A4 (ktoré boli vo vlastníctve matky a otca žalobkyne 1 a v držbe manželov H.), keď lomovým bodom je bod, v ktorom sa lomí hranica určená vlastníckym právom alebo držbou. Pozemok A1 a Pozemok A2 tvoril jeden celok vlastníctva/držby (označený medzníkmi v 4 lomových bodoch – 4 rohy), a Pozemok A3 a Pozemok A4 tvoril druhý celok vlastníctva/držby (rovnako tak v 4 lomových bodoch – 4 rohoch). Hranice boli tvorené spojnicou, priamkou (bez výsekov) medzi novo osadeným medzníkom v zadnej časti Pozemku A, a novo osadeným medzníkom v prednej časti Pozemku A (od ulice), preto nebolo povinnosťou geodeta sa ani zaoberať vyznačením lomových bodov medzi Pozemkom A1 a A2, ani medzi Pozemkom A3 a A4. K skutkovému záveru, že „nebolo preukázané kto a kedy kamene osadil, lebo ak by kamene osadil geodet, tak by to zaznamenal v GP 1953, čo neurobil“, dospel súd na základe porušenia práva žalobcov na spravodlivý proces, a na rovnosť zbraní, keď pri hodnotení dôkazov neprihliadol na to, že žalovaní okolnosť osadenia kameňov v priebehu konania nespochybňovali, resp. urobili tak až v závere konania, po písomnom stanovisku žalobcov z 12.11.2021, ktorým žalobcovia upustili od návrhu na znalecké dokazovanie a predložili súdu zhrnutie skutkovej a právnej argumentácie k preukázaniu všetkých podmienok vydržania. Žalobcovia pripojili GP 1953 už k žalobe (teda žalovaní mohli spochybňovať GP 1953 od podania žaloby, čo neurobili) a o osadení kameňov v roku 1953 vypovedala žalobkyňa 1 i pri svojom výsluchu. Skutočnosť osadenia kameňov žalovaní 1 a 2 v rámci svojho výsluchu (na rovnakom pojednávaní) nespochybňovali. Súd prvej inštancie ďalej neprihliadol (a nevysvetlil, ako sa vysporiadal s tvrdením žalovaných 1 a 2) ani na nevieryhodnosť „popierajúceho príbehu“ žalovaných 1 a 2 o tom, kedy a kto kamene osádzal, keď ich údajne nosil (osádzal) žalobca 2 a mama žalobkyne 1 v čase vytyčovania hraníc v danej lokalite F. B. v roku 2009, keď v tomto roku by mala mama žalobkyne 1 86 rokov. Súd svoj nesprávny skutkový záver odvodzuje výlučne z jednej okolnosti (údajného formálneho nedostatku), ktorú rovnako tak zistil nesprávne, a to, že geodet osadenie kameňov v GP 1953 neoznačil v GP popisne. Osadenie nových medzníkov v prírode geodetom sa v GP 1953 zaznačilo riadne, v grafickej časti GP 1953, v zmysle vládneho nariadenia červenými krúžkami. Aj skutkový záver súdu, že „rodičia žalobkyne 1, teraz samotní žalobcovia užívali, a žalobcovia užívajú sporné pozemky tak, ako ich zrejme svojpomocne ohradili rodičia žalobkyne 1. Od neodborného vytyčenia hraníc v teréne nemožno v žiadnom prípade odvodzovať dobrú vieru užívateľov pozemku, ktorý ho užívajú v rozmeroch v akých ich v teréne vyznačili ich predchodcovia,“ je v extrémnom rozpore s vykonaným dokazovaním (arbitrárny). Ako už bolo uvedené, súd prvej inštancie nesprávne nerozlišuje medzi geodetickými činnosťami „vytyčenie hranice“ a „označenie novo osadených medzníkov“ pri zameraní na účely vyhotovenia GP 1953. Táto

nesprávnosť spôsobuje následne reťazenie nesprávnych úsudkov a záverov súdu. Je nezrozumiteľné, nepreskúmateľné, čo súd prvej inštancie mienil „neodborným vytyčením hranice v teréne“, a „kým“, keď v konaní bolo preukázané, že vytyčenie hranice bolo vykonané až v roku 2009, F. B.. Ak tým súd mienil „neodbornosť alebo nesprávnosť vyhotovenia GP 1953 geodetom“, takýto skutkový a právny záver zo žiadneho vykonaného dôkazu, ani zo žiadnej stranami sporu preukázanej tvrdenej okolnosti nevyplýva. Okrem toho tento skutkový záver je protirečivý a v rozpore s iným skutkovým záverom súdu prvej inštancie, keďže ten inde dospel k záveru, že nesúlad skutočnej držby žalobcami s katastrálnym stavom, zistený v roku 2009, bol dôsledkom nepresnosti meraní, resp. dôsledkom presnejších meraní a technicky presnejších pomôcok a metód merania v roku 2009 oproti tomu, čo bolo pred 50 rokmi. Zo žiadneho zákona nevyplýva, že si žalobcovia alebo ich právni predchodcovia, nemohli oplotiť pozemok svojpomocne a na samotné vybudovanie oplotenia geodeta nepotrebovali. V prírode boli osadené kamene podľa GP 1953, hranice pozemkov podľa GP z roku 1953, ako aj podľa následných katastrálnych máp, tvorili spojnice medzníkov (lomových bodov, krúžkov) po 4 stranách, ako priamky (bez výsekov), podľa čoho rodičia žalobkyne 1 postavili oplotenie, a boli v dobrej viere, že si oplotujú svoje pozemky, ktoré im aj vlastnícky patria (podľa KZ1) a ktoré následne v takomto stave držali a užívali v dobrej viere, že im vlastnícky patria. Súd prvej inštancie svoj nesprávny právny záver prijal na základe arbitrárnych a nepreskúmateľných skutkových záverov a v rozpore s princípom právnej istoty, keď nesprávne aplikoval procesnú zodpovednosť strany sporu za unesenie dôkazného bremena (§ 130 ods. 1 OZ, § 192 CSP), nehodnotil dôkazy vo vzájomných súvislostiach, ale každý jednotlivito a izolovane, a nesprávne interpretoval a aplikoval ust. § 130 ods. 1 OZ a § 134 ods. 1 OZ na daný prípad. Žalobcovia v konaní tvrdili a preukázali okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia držaných pozemkov, preukázali, že na ich strane došlo k ospravedlniteľnému skutkovému omylu, ktorý bol zistený až v roku 2006, resp. 2009, t. j. prvýkrát až po 53 rokoch nepretržitej dobromyseľnej držby žalobcov, ktorí s prihliadnutím na všetky okolnosti, ktoré vyšli v konaní najavo, boli dobromyseľní, že im právny titul (v prípade žalobkyne 1 – KZ2 z roku 1966, DZ1 z roku 1972, v prípade žalobcu 2 – DZ2 z roku 1975, a v prípade žalobcov spoločne – KZ3 z roku 1975) svedčí o držbe a užívaní sporných pozemkov. Na druhej strane žalovaní 1 až 4 dobromyseľnú držbu žalobcov počas zákonom požadovanej lehoty 10 rokov nevyvrátili, nepreukázali opak (§ 130 ods. 1 OZ, § 192 CSP).

8. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaní navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom potvrdil a priznal žalovaným voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Žalovaní popierajú existenciu odvolacích dôvodov. Napadnutý rozsudok je vecne správny a zákonný. Právne závery žalobcov v odvolaní nie sú v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, na ktoré poukazuje súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Čo sa týka argumentácie žalobcov odkazom na nimi citovanú judikatúru, ide o všeobecné právne tézy vyplývajúce z rozhodovacej súdnej praxe vo veciach inštitútu vydržania, ktoré vzhľadom na skutkové zistenia v tejto veci, nie sú na danú vec aplikovateľné. Dopĺňací rozsudok je vecne správny. S odkazom na ust. § 357 písm. f) CSP a bez ohľadu na poučenie o opravnom prostriedku odvolanie žalobcov proti výroku II dopĺňacieho rozsudku je procesne neúčinné. Čo sa týka odvolania proti napadnutému rozsudku, žalobcovia opisanie skutkového stavu (body i. až x.) štylizáciou účelovo prispôbujú svojej argumentácii v odvolaní, alebo tieto okolnosti dopĺňajú skutočnosťami, ktoré v konaní pred súdom prvej inštancie k svojim tvrdeniam neuvádzali. Žalobcovia pritom ignorujú historické okolnosti vybudovania oplotenia právnymi predchodcami žalobcov, ktorí mali vystavať oplotenie na základe údajne stabilizovaných hraníc pozemku a v teréne (podľa GP z roku 1953), a na základe ktorého mala byť založená ich dobrá viera. Z GP z roku 1953, nevyplýva, že by právne hranice vymeraných pozemkov boli v teréne označené akýmkoľvek spôsobom – napr. drevenými kolíkmi, železnými trubkami alebo hraničnými kameňmi. V časti GP „Nové hranice v prírode označené“ nie je nič uvedené. Z tvrdenia žalobcov, že na ich pozemku sa nachádzajú na štyroch miestach hraničné kamene, nevyplýva záver, že hranice boli stabilizované v teréne geodetom práve týmito hraničnými kameňmi a podľa GP z roku 1953. Žalobcovia nesprávne spájajú dve rozdielne skutočnosti, a to GP ako technický podklad k právnemu úkonu a na druhej strane údajnú stabilizáciu právnych hraníc dotknutých pozemkov v teréne. Takáto argumentácia žalobcov je absurdná. Vypracovanie GP z roku 1953 a jeho neskoršia aplikácia ako technického podkladu k prevodu vlastníctva v roku 1966 (ŠN TT NZ37/66) a k následnému zápisu do súboru geodetických a popisných informácií vtedajšej evidencie nehnuteľností (neskôr KN), dôkazne nepreukazuje, že právni predchodcovia žalobcov postavili nové oplotenie postupne v rokoch 1960 až 1963 podľa právnych hraníc, údajne v teréne kameňmi označených hraníc podľa tohto GP, ani to, že skutočné označenie právnych hraníc pozemkov malo byť podľa žalobcov realizované v teréne kameňmi. Rovnako neobstojí absurdné tvrdenie žalobcov, že registráciou zmluvy (ŠN TT NZ37/66) bolo

potvrdené, že „žalobcovia osadili a vybudovali oplotenie v dobrej viere v správnosť zameraní a GP z roku 1953“. GP z roku 1953 bol technickým podkladom k právnomu úkonu a v konaní o registrácii zmluvy sa neskúmalo, či bolo podľa neho správne osadené oplotenie, alebo či v teréne boli právne hranice označené stanoveným spôsobom. Z vykonaného dokazovania nie je zrejmé, kto osadil v teréne kamene, ale je dôvodné pochybovať, že by to bol geodet, ako osoba odborne spôsobilá, ktorý vyhotovoval GP z roku 1953, keďže absentuje zápis na GP z roku 1953 ohľadom tejto skutočnosti. Pravdivosť tvrdenia žalobcov spochybňuje aj skutočnosť, že hranice podľa GP z roku 1953, na základe ktorého ich právni predchodcovia údajne vybudovali oplotenie, zasahuje do katastrálneho územia A. (do parcely 2100/16). Na základe uvedených skutočností žalobcovia nepreukázali, že by právne hranice pozemkov boli v teréne stabilizované hraničnými kameňmi v súvislosti s ich vymeraním podľa GP z roku 1953, na základe ktorých právni predchodcovia žalobcov údajne vybudovali postupne oplotenie v rokoch 1960 až 1963. Argumentáciu žalobcov ohľadom vzniku dobromyseľnosti považujú žalovaní za účelovú a vzhľadom na skutkové zistenia za nepreukázanú. GP z roku 1953, ako technický podklad, vyhotovený k rozdeleniu aj dotknutých pozemkov ešte PK parciel (Zmluva NZ 37/66 ŠN TT, 07.05.1966), nemôže zakladať existenciu dobrej viery, keďže nie je právnym titulom nadobudnutia ich vlastníctva právnymi predchodcami žalobcov 1 a 2. Žalovaní popierajú, že by dobrá viera žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, mala základ z vymerania pozemkov podľa GP z roku 1953. Posúdenie existencie alebo danosti dobrej viery je otázkou právnou, a nie skutkovou. Na strane žalobcov tak absentuje základná zákonná podmienka, vyžadujúca sa k nadobudnutiu vlastníctva nehnuteľnosti vydržaním, a to osobitne dobrá viera – dobromyseľnosť. Je nesporné, že oprávnená držba na strane právnych predchodcov a neskoršie samotných žalobcov sa nemôže zakladať na takom ich omyle ako držiteľov, ktorému sa mohli pri normálnej opatrnosti vyhnúť. Z uvedeného, ako aj zo skutkových zistení v konaní pred súdom prvej inštancie vyplýva, že právni predchodcovia žalobcov vybudovali oplotenie bez stabilizovaných hraníc pozemkov v teréne. V takomto prípade na strane právnych predchodcov žalobcov nemožno hovoriť o ospravedliteľnom omyle, pretože právni predchodcovia nepostupovali s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú je nutné požadovať vzhľadom na okolnosti konkrétne prípadu od kohokoľvek. Napriek týmto skutkovým okolnostiam a právnym skutočnostiam, paradoxne tieto právne tézy akceptované judikatúrou uvádzajú samotní žalobcovia. Vybudovanie oplotenia právnymi predchodcami žalobcov bez označenia právnych hraníc pozemkov v teréne, nepreukazuje „poctivé nadobudnutie vlastníctva žalobcami“. Citáciu zo zápisnice vtedajšej Správy katastra Piešťany z 25.04.2006 s dotknutými vlastníckymi pozemkami žalobcovia zámerne vytrhli z kontextu posledného odseku textu tejto zápisnice. Jej obsah vyznieva v neprospech žalobcov, právne aj skutkovo. Uvedenému navrhovanému spôsobu usporiadania vlastníctva pozemkov sa žalobcovia nechceli podriaďovať, zápisnicu jediní nepodpísali a podali žalobu v tomto konaní o určenie vlastníckeho práva. Právne tézy týkajúce sa nadobudnutia vlastníctva vydržaním a osobitne splnenia podmienky dobrej viery na strane držiteľa sú na túto vec so zreteľom na skutkové zistenia na základe vykonaného dokazovania, neaplikovateľné. Rovnako citácia ust. § 3 ods. 2 katastrálneho zákona, je právne bezvýznamná, pretože hranice pozemkov určené podľa skutočnej držby sú podmienené súhlasom vlastníkov susedných pozemkov, ak nie je medzi nimi sporná. Tvrdenia žalobcov ohľadom GP z roku 1953, na základe ktorého mali byť hranice v teréne – v prírode označené hraničnými kameňmi, podľa ktorých vystavali právni predchodcovia oplotenie, a to aj s odvolaním sa na ustanovenia vládneho nariadenia č. 64/1930 Sb., považujú žalovaní za špekulatívne, vykonštruované a účelové. Nevyplyývajú zo skutkových zistení na základe vykonaného dokazovania. Z GP nevyplyva, že by v teréne boli právne hranice vytvorených parciel, či už vnútorných alebo vonkajších, stabilizované, označené akýmkoľvek spôsobom, a už vôbec nie „hraničnými kameňmi“. V časti GP „Nové hranice v prírode označené“ nie je nič uvedené. Z GP z roku 1953 nevyplyva, že by mali byť právne hranice nových pozemkov označené v teréne a ani žalobcovia nepreukázali žiadnymi listinnými dôkazmi, že by takéto hranice boli v teréne označené. Takýmto listinným dôkazom nie je ani fotodokumentácia predložená žalobcami. Potvrďuje len to, že pri oplotení sú štyri kamene, nie je však zrejmé, kto a kedy ich tam položil. Zo situačného nákresu, s vyznačením hraničných kameňov, vyplýva, že zadná hranica pozemku s hraničnými kameňmi sa nachádza v katastrálnom území A.. Vzhľadom na tieto skutočnosti je právne bezvýznamná a nesprávna aj argumentácia žalobcov ohľadom údajne nesprávneho právneho záveru súdu prvej inštancie založeného na nesprávnych skutkových zisteniach v súvislosti s jeho nepresnosťou pri používaní pojmu „vytýčenie“ a „označenie“ v teréne hraníc pozemkov. Žalobcovia napriek svojim tvrdeniam nepreukázali, že na základe GP z roku 1953 v teréne boli hranice pozemkov označené hraničnými kameňmi. V judikovanej právnej veci manželov K. je rozdielny skutkový základ, týkajúci sa začiatku a vzniku dobrej viery žalobcov, v dôsledku ktorej bolo súdmi ustálené splnenie zákonnej podmienky na vydržanie – vznik dobrej viery žalobcov. Preto nie je možné aplikovať túto judikovanú vec na vec žalobcov. V tejto súvislosti je absolútne bezvýznamné, že aj v právnej veci manželov K., dotknutý

pozemok v časti zasahoval rovnako do katastrálneho územia A.. O rozdiel medzi právnymi a užívacími hranicami pozemkov sa žalovaný 1, ako aj ďalší dotknutí vlastníci vrátane žalobcov dozvedel až v roku 2006. Argumentácia žalobcov, že žalovaní popreli a spochybnili osadenie hraničných kameňov v teréne podľa GP z roku 1953 až na záver konania, napriek tomu, že o tejto skutočnosti vypovedala žalobkyňa 1 na pojednávaní 12.10.2021, je právne neučinná, pretože na konanie sa aplikujú ust. § 470 ods. 2 CSP. Žalovaní v závere zotrvali na svojich písomných a ústnych vyjadreniach, stanoviskách a prednesoch v konaní pred súdom prvej inštancie.

9. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok a dopĺňací rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcov nemožno vyhovieť.

10. Hneď na úvod treba konštatovať, že odvolanie žalobcov voči výroku II dopĺňacieho rozsudku nemôže viesť k vecnému prieskumu tejto časti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Aby sa mohol odvolací súd s odvolaním meritorne zaoberať, musí byť odvolanie predovšetkým prípustné.

11. Žalobcovia svojím odvolaním napádajú o. i. výrok II dopĺňacieho rozsudku, ktorým súd prvej inštancie s odkazom na § 224 CSP opravil odôvodnenie rozsudku. Rozhodnutie o oprave rozhodnutia nie je rozhodnutím vo veci samej, takže má procesnú povahu uznesenia (§ 234 ods. 1 a druhá veta § 224 ods. 1 CSP). Túto svoju povahu nestráca tým, že je pojaté do výrokovej časti rozsudku súdu (pozri v tomto zmysle uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27.06.2018, sp. zn. 8Cdo/102/2017, bod 20).

12. Koncepcia prípustnosti odvolania proti rozhodnutiam súdu prvej inštancie sa v civilnom procesnom práve zakladá na pravidle, že proti uzneseniam odvolanie nie je prípustné (§ 355 ods. 2 CSP). Výnimku tvorí konečný výpočet konkrétnych druhov uznesení, voči ktorým zákon odvolanie pripúšťa. Pokiaľ ide o tzv. opravné uznesenia, Civilný sporový poriadok pripúšťa odvolanie len proti uzneseniu o návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmych nesprávostiach, okrem odôvodnenia [§ 357 písm. f) CSP]. Oprava, ktorá sa týka odôvodnenia rozhodnutia, je tak z odvolacieho prieskumu a priori vylúčená.

13. Pre poriadok však možno uviesť, že ak žalobcovia dopĺňaciemu rozsudku vyčítajú, že hoci bol podľa odôvodnenia súdu prvej inštancie vydaný na základe § 224 CSP, toto ustanovenie nemožno použiť, lebo sa netýka odstraňovania zmätočnosti zdôvodnenia rozsudku, bolo možné od nich odôvodnene očakávať, aby vysvetlili, v čom spočívala údajná zmätočnosť odôvodnenia rozsudku, a prečo teda vskutku nemohlo ísť o odstraňovanie chýb v písaní, počítaní a iných zrejmych nesprávostiach. Súd je viazaný obsahom podania (§ 124 ods. 1 CSP) a nemá právo (ale ani povinnosť) domýšľať si skutkový základ (odvolacej) námietky strany.

14. Žiada sa ešte dodať, že argument žalobcov, že vydanie rozhodnutia o oprave formou uznesenia je „vadou konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie formou dopĺňacieho rozsudku“, je zjavne mylný, pretože je cyklický.

15. Vzhľadom na to, že odvolanie žalobcov proti výroku II dopĺňacieho rozsudku ako rozhodnutiu o oprave odôvodnenia smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné, nemohol odvolací súd rozhodnutie napadnuté odvolaním preskúmať a meritorne o odvolaní rozhodnúť, ale musel odvolanie podľa § 386 písm. c) a CSP v tejto časti odmietnuť (výrok I).

16. Žalobcovia napádajú rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom (ďalej len „napadnutý rozsudok“) z hľadiska kvality jeho odôvodnenia a skutkových a právnych záverov.

17. Prvá odvolacia námietka spočívajúca v porušení práva žalobcov na spravodlivý súdny proces pre nepreskúmateľnosť a zmätočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku neobstojí.

18. Predovšetkým čo sa týka výhrad žalobcov voči obsiahlosti odôvodnenia napadnutého rozsudku, treba zdôrazniť, že nie každé porušenie § 220 ods. 2 CSP predstavuje nesprávny procesný postup, ktorým sa strane znemožňuje, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces. Možno súhlasiť s tým, že rozsudok má byť podľa cit.

ustanovenia presvedčivý, ale zároveň výstižný, čo znamená, že nemá opisovať obsah temer celého spisu. Z cit. ustanovenia totiž nemožno vyvodiť, že by mal súd v rozsudku mechanicky reprodukovat' vyjadrenia strán a ich právnych zástupcov. V tomto zmysle v ňom treba uviesť len, čoho sa domáhal žalobca a ako sa k žalobe vyjadril žalovaný, prípadne čo bolo podstatným obsahom repliky a dupliky. Najdôležitejšou zložkou odôvodnenia rozsudku je časť, v ktorej súd „hovorí za seba“. V tej vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Opakovanie vyjadrení strán nie je želateľné; dôležité je vysporiadať sa s tým, čo je v konaní relevantné, teda dať odpoveď na tie otázky, ktoré sú z hľadiska predmetu sporu podstatné. V takejto adresnej odpovedi súdu je už beztak inherentne zahrnutý aj samotný argument, ktorý strana predniesla, netreba ho preto osobitne podrobne opisovať, a už vôbec nie úplnou reprodukciou obsahu jej podania. Na presvedčivosti rozsudku takáto reprodukcia nepridáva (ale ani neuberá). Ak súd takto postupuje, koná síce neefektívne, pretože jeho rozhodnutie nebude výstižné, ale to neznamená, že odôvodnenie „zneprehľadňuje“ a že sa dopúšťa takej závažnej chyby, ktorá by spôsobovala zmätočnosť rozsudku opodstatňujúcu odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

19. Arbitrárosť odôvodnenia napadnutého rozsudku a porušenie svojho práva na spravodlivý proces vidia žalobcovia ďalej v tom, že súd prvej inštancie sa údajne odklonil od judikatúry najvyššieho súdu týkajúcej sa vydržania a tento odklon dôkladne nevysvetlil. Táto námietka zrejme smeruje k uplatneniu ustanovenia § 220 ods. 3 CSP, ktoré popri § 220 ods. 2 CSP dopĺňa ďalšiu obsahovú náležitosť odôvodnenia – dôkladné odôvodnenie odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe. Tu je ale nevyhnutné zdôrazniť, že tretí odsek § 220 CSP výslovne nevyžaduje dôkladné odôvodnenie odklonu, ktorý sa netýka ustálenej rozhodovacej praxe.

20. Súčasťou právnej istoty je zachovávanie zásady predvídateľnosti súdnych konaní, ktorá by sa mala prejavovať tak, že súdy budú rozhodovať v porovnateľných prípadoch obdobne, čím sa má vytvoriť aj ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít (pozri článok 2 ods. 2 a 3 základných princípov CSP). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 06.03.2017, sp. zn. 3 Cdo 6/2017). Hoci Najvyšší súd SR doposiaľ neozrejmil, koľko nepublikovaných rozhodnutí už predstavuje ustálenú súdnu prax zatiaľ, podľa Ústavného súdu SR dve rozhodnutia nestačia (I. ÚS 115/2020).

21. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba podľa najvyššieho súdu zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných ŠEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

22. Žalobcami označené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/102/2017 a sp. zn. 4Cdo/120/2019 netvorí podľa vyššie opísaných kritérií ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, pretože jednak neboli publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a jednak ide len o dve rozhodnutia (navyše toho istého senátu).

23. Pokiaľ ide o žalobcami označené rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/87/2010, ktorému inak predchádzalo rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/30/2010, toto síce nebolo publikované, ale keďže na jeho závery o funkcii a účele vydržania, na ktoré žalobcovia odkazujú, vecne nadviazali aj ďalšie neskoršie rozhodnutia (sp. zn. 4Cdo/283/2009, sp. zn. 2Cdo/236/2012, sp. zn. 9Cdo/67/2022), možno ho považovať za ustálenú rozhodovaciu prax. Podľa týchto rozhodnutí je funkciou vydržania umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom

táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym. Napadnutý rozsudok sa ale od tohto názoru na funkciu a účel vydržania neodkláňa. Funkciou a účelom vydržania totiž nie je hojiť vady nadobúdacieho titulu a uvádzať do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym za každú cenu, ale len za zákonom stanovených podmienok. Tie mimochodom zohľadňuje aj žalobcami citované rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/87/2010: kvalifikovaná držba veci vykonávaná počas zákonom stanoveného obdobia. Napadnutý rozsudok sa pritom zakladá na otázke posúdenia dobromyseľnosti držby právnych predchodcov žalobcov. Súd prvej inštancie postupoval práveže v súlade s citovaným názorom najvyššieho súdu, keď svojmu prieskumu podrobil okolnosti, za ktorých sa právní predchodcovia žalobcov ujali držby sporných pozemkov. Preto ani neprichádza do úvahy, aby v napadnutom rozsudku dôkladne odôvodňoval odklon od ustálenej rozhodovacej praxe, v dôsledku čoho ani nemohol porušiť § 220 ods. 3 CSP.

24. Pre posledné žalobcami uvádzané rozhodnutie R 45/1986 platí rovnaký záver. Ide o stanovisko Najvyššieho súdu ČR z 29.12.1984, sp. zn. Cpj 51/84 v ktorom súd zaujal tento názor: „Dobrá víra je presvedčení nabyvateľa, že nejedná bezprávne, keď si napr. prisvojuje určitú vec. Jde tedy o psychický stav, o vnitřní přesvědčení subjektu, které samo o sobě nemůže být předmětem dokazování. Předmětem dokazování mohou být skutečnosti vnějšího světa, jejichž prostřednictvím se vnitřní přesvědčení projevuje navenek, tedy okolnosti, z nichž lze dovodit přesvědčení nabyvatele o dobré víře, že mu věc patří (§ 132a odst. 1 o.z.). Navrhovatel, který se dovolává ochrany podle ustanovení § 132 o.z. musí (mimo jiné) tvrdit okolnosti, z nichž bude vyplývat dobrá víra; její existenci však samu o sobě prokazovat nebude. V tomto směru má však povinnost dokazovat uvedené okolnosti a snáší v důsledku toho nepříznivé následky nesplnění této povinnosti. Okolnostmi, které budou svědčit pro závěr o existenci dobré víry, budou zpravidla okolnostmi týkající se právního důvodu nabytí a svědčící o poctivosti nabyvatele. Na rozdíl od prokazování vlastnictví nebude třeba, aby prokazoval platný právní důvod nabytí, řádný přechod vlastnictví, ale jen okolnosti svědčící o poctivosti nabytí. V tom je základní rozdíl mezi ochranou vlastnictví a ochranou držby.“ Keďže toto stanovisko bolo publikované, ide síce o ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, ale súd prvej inštancie sa od nej neodklonil. Práve naopak, súd prvej inštancie zaťažil bremenom tvrdenia, čo sa týka okolností, z ktorých vyplýva dobrá viera právnych predchodcov žalobcov pri nadobúdaní sporných pozemkov, žalobcov. Takýto postup je opäť súladný s ustálenou rozhodovacou praxou, a preto nemožno hovoriť o porušení ustanovenia § 220 ods. 3 CSP.

25. Žalobcovia následne vytykajú súdu prvej inštancie, že sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadali s niektorými skutkovými otázkami (tvrdeniami žalovaných a listinnými dôkazmi).

26. Tu treba pripomenúť stabilizovanú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, I. ÚS 241/07, III. ÚS 689/2017). Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby sa na každý argument strany dala odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Krasa c. Švajčiarsko z 29.04.1993, II. ÚS 410/06). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

27. Konkrétne žalobcovia odôvodneniu napadnutého rozsudku vyčítali, že nezohľadnilo skutkové tvrdenie žalovaného 1 o dôvodoch, prečo si nedali žalovaní 1 a 2 zamerať svoje nadobúdané pozemky, ktoré podľa žalobcov svedčí v prospech poctivosti a dobromyseľnosti držby žalobcov. Žalovaní nadobúdali sporné pozemky v rokoch 1968 a 1969, ale súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na okolnostiach, ktoré súviseli s nadobudnutím pozemkov právnymi predchodcami žalobcov v rokoch 1952 a 1953. Už z týchto vyvodil nedostatok ich dobromyseľnosti, v dôsledku čoho vylúčil možnosť vydržania sporných pozemkov právnymi predchodcami žalobcov. Preto nebolo jeho povinnosťou osobitne sa vysporadúvať so spomenutými skutkovými tvrdeniami žalovaného 1. Je ale vhodné doplniť, že spomínané konanie, či nekonanie žalovaných 1 a 2 v rokoch 1968 a 1969 (dôvod, ktorý ich viedol k nezameraniu sporných pozemkov), nemá nijakú relevanciu, pokiaľ ide o to, či sa právní predchodcovia žalobcov ujali držby sporných pozemkov v roku 1952 v dobrej viere.

28. Situácia je obdobná aj v prípade námietky žalobcov, že súd prvej inštancie „odignoroval záverečnú reč žalovaného 1..., v ktorej... opakovane neuviedol žiadne okolnosti, ktoré by mali svedčiť o nepoctivosti/nedobromyseľnosti držby žalobcov a neospravedlniteľnosti skutkového omylu žalobcov“. Ak odvolací súd vysvetlil v bode 24 tohto rozsudku, z hľadiska rozloženia bremena tvrdenia podľa § 130 ods. 1 OZ je úlohou držiteľa, ktorý sa dovoľáva použitia tohto ustanovenia, aby tvrdil skutočnosti opodstatňujúce záver o tom, že sa držby ujal dobromyseľne. Preto nie je vadou odôvodnenia napadnutého rozsudku, ak sa nevenuje tomu, čo žalovaný 1 v tejto súvislosti netvrdil.

29. Neobstojí ani námietka žalobcov voči kvalite odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorá spočíva v tom, že súd prvej inštancie nevysvetlil, ako sa pri prijímaní svojho právneho záveru „o neoprávnenosti držby žalobcov“ v bode 123 napadnutého rozsudku vysporiadal s dôkazom – zápisnicou Správy katastra Piešťany z 25.04.2006 (č. l. 252), ktorý „len“ opísal v bode 27 napadnutého rozsudku. Žalobcovia zjavne prehliadli poslednú vetu bodu 121 odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorá sa venuje tejto zápisnici. Okrem toho aj v tomto prípade platí, čo odvolací súd uviedol vyššie – ide o dôkaz, ktorý nebol spôsobilý preukázať dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobcov v čase, keď sa ujímali držby sporných pozemkov, a preto by beztak nebolo nevyhnutné sa s ním osobitne zaoberať. Samotní žalobcovia pritom uvádzajú, že zápisnica neobsahuje dôvody, ktoré z nich žalobcovia vyvodzujú. Aj keby sa však malo vychádzať z toho, že tento dôkaz vypovedá o tom, že v danej lokalite došlo k blokovej deformácii hraníc celej lokality, už aj vzhľadom na čas jeho vyhotovenia nemôže poslúžiť na zodpovedanie otázky, či sa v roku 1952 právni predchodcovia žalobcov ujali držby sporných pozemkov v dôsledku svojho (ospravedlniteľného) skutkového omylu, resp. či k blokovej deformácii hraníc došlo v dôsledku „omylu všetkých dotknutých vlastníkov pozemkov“, ako sa to snažia navodiť žalobcovia. V tomto smere žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu poznamenali, že podľa zápisnice sa mala situácia „vyriešiť zameraním skutočného stavu geometrickým plánom a spísaním zmluvy o usporiadaní vlastníctva v tejto lokalite tak, aby každý vlastnil pozemok v tvare ako užíva, teda povýšiť stav užívacích na stav vlastnícky“. Ak aj žalobcovia v odvolaní vychádzajú z toho, že zápisnica je dôkazom zistenia nesúladu hraníc v teréne s hranicami evidovanými v katastri nehnuteľností, pričom sami tvrdili, že ich právni predchodcovia postavili plot v rokoch 1960 – 1963 tam, kde si mysleli, že sa nachádza hranica ich pozemkov, je zrejme, že tento dôkaz nie je relevantný z hľadiska skúmania dobromyseľnosti právnych predchodcov žalobcov v čase, keď sa ujímali držby sporných pozemkov. Z toho všetkého vyplýva, že ak žalobcovia aj v odvolaní tvrdia, že geometrický plán z roku 1953, podľa ktorého plot stavali ich právni predchodcovia, je správny, tak súd prvej inštancie mohol zo zápisnice z 25.04.2006 vyvodiť len ďalší skutkový záver v neprospech žalobcov – právni predchodcovia žalobcov si postavili plot v rozpore s hranicami evidovanými v katastri nehnuteľností, a teda aj s geometrickým plánom z roku 1953, ktorý sa stal po schválení Strediskom geodézie Trnava dňa 24.01.1966 súčasťou evidencie v katastri nehnuteľností. V dôsledku toho by rozhodujúcou otázkou naďalej zostávala otázka, ktorú si kládol aj súd prvej inštancie – podľa čoho si potom právni predchodcovia žalobcov postavili plot, ktorý je dnes zdrojom sporov o hranicu medzi pozemkami strán?

30. Nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku nezakladajú ani skutkové a právne závery v bodoch 121 – 123 odôvodnenia v súvislosti s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 234/2009, ktorý súd prvej inštancie cituje v bode 89. Relevantné časti odôvodnenia napadnutého rozsudku znejú: „Žalobcovia... nepreukázali... vznik dobrej viery ich právnych predchodcov, že im sporné pozemky vlastnícky patria, pretože... rodičia žalobkyne 1 kúpili 1/2 pozemku v danej lokalite... už v roku 1952 ako neoplotený, neohradený, bez vytýčených hraníc v teréne. Geometrický (polohopisný) plán na rozdelenie parcely bol vyhotovený až v roku 1953, a tento bol schválený až v roku 1966, kedy došlo k reálnemu rozdeleniu pozemku na základe kúpnej zmluvy, ktorá vychádzala z predmetného geometrického plánu na rozdelenie pôvodnej parcely na štyri menšie parcely. Žalobcovia nepreukázali, že hranicu sporného pozemku... vytýčil v teréne geodet, a že tak urobil na základe geometrického plánu z roku 1953, keďže v geometrickom pláne absentuje údaj o spôsobe vytýčenia hraníc v teréne... Túto okolnosť by si všimol aj samotný súd po podrobnom preskúmaní geometrického plánu, teda aj keby na absenciu spôsobu vyznačenia hraníc v prírode nepoukázala žalovaná strana. Geometrický plán z roku 1953 obsahuje síce vo svojej grafickej časti vyznačenie 6-ich novo osadených medzníkov červenými krúžkami, neobsahuje však jasnú informáciu, či a akým spôsobom boli tieto medzníky osadené v prírode (v teréne). Geometrický plán z roku 1953 bol schválený až v roku 1966, kedy bol už otec žalobkyne 1 viac ako 2 roky mŕtvy, a je otáznave, či hranice boli vyznačené v teréne pred schválením geometrického plánu. Iba od druhu, tvaru a rozmerov predmetných štyroch kameňov, ktoré spĺňali vtedajšou právnou úpravou

požadované parametre možného spôsobu vytýčenia hraníc v teréne, nemožno vyvodit' jednoznačný záver, že tieto riadne osadil v teréne geodet, a že tak urobil na základe geometrického plánu z roku 1953. Dobromyseľnosť držby žalobcov a ich právnych predchodcov nemožno odvodzovať ani od skutočnosti, že v danej lokalite došlo k poposúvaniu hraníc väčšiny pozemkov, a že nešlo iba o pozemky užívané žalobcami a ich právnymi predchodcami. Žalobcovia tvrdili, že pozemok užívajú v hraniciach, ako boli vyznačené kameňmi, že oplotenie postavili rodičia žalobkyne tam, kde boli, aj stále sú hraničné kamene. Konajúci súd poznamenáva, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, kto a kedy tieto kamene v teréne osadil. Pokiaľ by ich v teréne osadil geodet, ktorý aj mal na ich osadenie riadne oprávnenie, zaznamenal by túto skutočnosť v geometrickom pláne, čo však neurobil. ... Od neodborného vytýčenia hraníc v teréne nemožno v žiadnom prípade odvodzovať dobrú vieru užívateľov pozemku, ktorý ho užívajú v rozmeroch, v akých ich v teréne vyznačili ich predchodcovia. ... [P]re každé vydržanie vlastníckeho práva k veci bolo, a aj stále je, nevyhnutné preukázanie okamihu vzniku dobrej viery držiteľa veci, že mu tento vlastnícky patrí. Nepostačuje, že vec (v danom prípade sporné pozemky) po celých 70 rokov nepretržite užíval on, a predtým jeho predchodcovia. Nakoľko žalobcovia nepreukázali splnenie jednej zo základných zákonných podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, ktorou je aj oprávnená držba vychádzajúca z ich dobrej viery v čase jej vzniku, že im pozemok vlastnícky patrí, súdu neostávalo nič iné iba žalobu ako skutkovo a právne nedôvodnú zamietnuť.“ Nemožno sa stotožniť s názorom žalobcov, že tieto závery sú v rozpore s premisami rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 234/2009 a že sú nelogické, protirečivé a nepreskúmateľné. Súd prvej inštancie hodnotil otázku, či je držiteľ v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam, nielen subjektívne (z hľadiska právnych predchodcov žalobcov – úvahy súvisiace s osadením kameňov v teréne), ale aj objektívne (z hľadiska všeobecného – chýbajúce označenie spôsobu vytýčenia hraníc na geometrickom pláne z roku 1953). Posúdil aj otázku, či sa mohli právni predchodcovia skutkovo myliť v tom, kadiaľ vedie hranica sporných pozemkov (od neodborného vytýčenia hraníc v teréne nemožno v žiadnom prípade odvodzovať dobrú vieru užívateľov pozemku). Keďže súd prvej inštancie nedospel k záveru, že by sa právni predchodcovia žalobcov ujali držby sporných pozemkov v dôsledku omylu, nebolo už potrebné sa zaoberať tým, akú opatrnosť mali vynaložiť a či bol ich omyl ospravedliteľný. Súd prvej inštancie si v odôvodnení položil správnu otázku, či hranice boli vyznačené v teréne pred schválením geometrického plánu, a správne aj naznačil, že dôvod, pre ktorý sa hraničné kamene nenachádzajú na hraniciach evidovaných v katastri nehnuteľností, mohol byť práve na strane žalobcov. Tak to mimochodom tvrdili aj žalovaní vo svojom odvolaní, ale aj pred súdom prvej inštancie („Kamene tam osadil až žalobca 2 potom, čo F. B. vytýčil hranice...“; bod 50 napadnutého rozsudku).

31. Dôvodom nepreskúmateľnosti, zmätočnosti či arbitrárnosti rozsudku nie je stav, keď súd dokazuje skutkové tvrdenie, ktoré je nesporné, ak výsledok hodnotenia dokazovania zodpovedá skutkovému tvrdeniu, teda tak, ako to bolo v prípade správnosti vytýčenia hraníc podľa vytyčovacieho náčrtu F. B. z roku 2009 (č. l. 211). Odhliadnuc od toho, že súd nie je ani v sporovom konaní bezvýnimočne viazaný tvrdeniami strán (§ 186 ods. 2 prvá veta CSP), v prejednávanej veci ide nanajvýš o nesústreďenosť súdu prvej inštancie, ktorá vyústila do zbytočne obsiahleho odôvodnenia. Nejde tu však o vadu odôvodnenia, ktorá by zakladala dôvodnosť odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP. To platí aj pre rovnakú výhradu žalobcov proti bodom 114 – 116 napadnutého rozsudku.

32. Ďalšou odvolacou námietkou žalobcovia napádajú právne posúdenie veci, ktoré vykonal súd prvej inštancie. Žalobcovia mu vyčítajú, že vychádzal z nesprávneho výkladu § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1 OZ, na základe ktorého žalobu zamietol s tým, že žalobcovia nepreukázali splnenie jednej zo základných podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, ktorou je aj oprávnená držba vychádzajúca z ich dobrej viery v čase jej vzniku, že im pozemok vlastnícky patrí. Žalobcovia tu s odkazom na judikatúru (zrejme mali na mysli predovšetkým už nimi skôr spomínané rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/102/2017 a sp. zn. 4Cdo/120/2019) v podstate argumentujú, že súd prvej inštancie z ustanovenia § 130 ods. 1 OZ vyvodil nesprávny záver rozložení bremena tvrdenia a dôkazného bremena, ktorý potom v konaní použil v neprospech žalobcov.

33. Predovšetkým treba pripomenúť, že rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/102/2017 a sp. zn. 4Cdo/120/2019 nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu (pozri bod 22 tohto rozsudku), takže nie sú pre súd prvej inštancie (ani pre odvolací súd) precedenčne záväzné. Nemajú ani účinky kasačne záväzného rozhodnutia, pretože neboli vydané v spore medzi stranami tohto konania. Z hľadiska ich uplatniteľnosti na prejednanú vec sa ale žiada uviesť niekoľko úvah:

34. V rozhodnutí so sp. zn. 4Cdo/102/2017 sa najvyšší súd venoval výkladu § 130 ods. 1 OZ, ktorej podstatná časť počnúc úvodom rekapituluje dlhodobou ustálený judikatórny názor prijatý ešte v stanovisku R 45/1986 (jeho pôvodné znenie v českom jazyku odvolací súd už citoval v bode 24 tohto rozsudku). K citácii stanoviska R 45/1986 najvyšší súd následne v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/102/2017 pripojil svoj názor, že nadobúdateľ svoju dobrú vieru nemusí ani preukazovať, lebo aj v pochybnostiach platí, že držba je oprávnená. Dodal ešte, že na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil. Totožne postupoval najvyšší súd aj pri odôvodňovaní rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/120/2019, kde v bode 9 opäť len zopakoval závery stanoviska R 45/1986, ku ktorému pripojil spomenuté dve vety z rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/102/2017.

35. Odôvodnenia rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/102/2017 a 4Cdo/120/2019 sa už potom nezaoberajú vnútorným pnutím medzi závermi obsiahnutými v stanovisku R 45/1986 (nadobúdateľ, ktorý sa domáha vydržania, musí preukazovať okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia, pretože tie sú podstatné pre záver o dobromyseľnosti nadobúdateľa) a dodatkom, o ktoré najvyšší súd v týchto rozhodnutiach stanovisko R 45/1986 doplnil (nadobúdateľ svoju dobrú vieru nemusí ani preukazovať). Tento dodatok nemožno preto vnímať inak, ako odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, ktorý ale neobsahuje podrobnejšie dôvody. Keďže tento odklon sa nepokúsili bližšie vysvetliť ani žalobcovia vo svojom odvolaní, odvolací súd nemá k dispozícii dostatok dodatočných úvah a argumentov, ktoré by mohol posúdiť a ktorý by umožňovali tento odklon udržať. Práve naopak, odvolací súd nesúhlasí s takýmto výkladom ustanovenia § 130 ods. 1 OZ a stotožňuje sa s tým, čo uviedol najvyšší súd ešte v stanovisku R 45/1986.

36. Dobromyseľnosť je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si napríklad prisvojuje určitú vec alebo ňou disponuje (porov. § 129 ods. 1 OZ). Takýto stav mysle je rýdzo subjektívna skutočnosť, ktorú nemožno priamo dokazovať, lebo nie je navonok poznateľná. Dokazovať však možno prejavy tohto presvedčenia vo vonkajšom svete. To však znamená, že nebude výnimočné, ak nebude možné jednoznačne ustáliť, že nadobúdateľ bol vnútorne presvedčený, že mu vec patrí. Práve takéto situácie riešia právne domnienky. Domnienky sú príznačné tým, že v texte právnej normy obsahujú slová „predpokladá sa“, ako je to v prípade ustanovení § 36 ods. 5, § 151h ods. 3, § 558 prvá veta, § 686 ods. 2, § 831 druhá veta OZ. Druhá veta § 130 ods. 1 OZ nepochybne obsahuje právnu domnienku už aj len preto, lebo používa rovnaký výraz. Na rozdiel od spomenutých ustanovení je však druhá veta § 130 ods. 1 OZ formulovaná odlišne, pretože obsahuje aj pojem „pri pochybnostiach“. Práve kvôli tomuto pojmu odvolací súd zastáva názor, že druhá veta cit. ustanovenia nezakladá vyvrátenú domnienku, že každá držba je oprávnená, čo by znamenalo, že neoprávnenú držbu by musel preukazovať ten, kto na ňu upozorňuje. O takúto domnienku by išlo, keby zákon neobsahoval slová „pri pochybnostiach“. Z porovnania prvej a druhej vety § 130 ods. 1 OZ preto je zrejmé, že ten, ktorý sa domáha ochrany svojej dobromyseľnej držby, musí tvrdiť okolnosti, z ktorých vyplýva jeho dobromyseľnosť o tom, že mu vec alebo právo patrí. Na to nadväzuje jeho dôkazné bremeno, teda povinnosť dokazovať tieto tvrdenia. Až keď vykonané dokazovanie vyústí do situácie non liquet, bude súd považovať držbu za oprávnenú.

37. Takýto výklad presadzuje nielen odborná literatúra (MAZÁK, J. a VOJČÍK, P. in VOJČÍK, P. a kol.: Občiansky zákonník. Stručný komentár. Tretie, doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2010, s. 304), ale aj judikatúra českého najvyššieho súdu, ktorá síce nie je v tunajšej veci záväzná, ale týka sa rovnakého ustanovenia, takže je argumentačne použiteľná (pozri uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo 17.07.2007, sp. zn. 22 Cdo 445/2007, publikované pod č. C 5232 Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu a tiež v časopise Soudní rozhledy, 2008, č. 8, str. 295).

38. Pre poriadok treba dodať, že sa nejaví, že by závery občianskoprávneho senátu 4, ktoré sa týkajú rozloženia bremena tvrdenia a dôkazného bremena podľa § 130 ods. 1 OZ, našli oporu v rozhodovacej praxi iných senátov najvyššieho súdu, skôr naopak. Iný občianskoprávny senát najvyššieho súdu neuznal dovoláciu námietku, ktorá sa opierala o druhú vetu § 130 ods. 1 OZ, keď zdôraznil, že dobromyseľnosť držby zaniká v okamihu, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí a dodal, že vyvrátená právna domnienka podľa cit. ustanovenia má svoj význam v rámci dokazovania (pozri rozsudok z 25.05.2023, sp. zn. 7Cdo/302/2021, bod 24, uverejnený v časopise Zo súdnej praxe, ročník 2023, č. 48; pozn.: uznesením zo 16.10.2023, sp. zn. III. ÚS 517/2023, Ústavný súd SR ústavnú sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu odmietol).

39. Pokiaľ teda súd prvej inštancie vychádzal z takého výkladu § 130 ods. 1 OZ, že sú to žalobcovia, ktorí musia tvrdiť a preukazovať okolnosti svedčiace v prospech dobromyseľného nadobudnutia držby sporných pozemkov, postupoval správne, a práveže v súlade s ustálenou súdnou praxou.

40. Ani výhrada žalobcov, že súd prvej inštancie nesprávne postupoval, keď neuplatnil § 3 ods. 2 druhú vetu katastrálneho zákona, nemôže uspieť. Toto ustanovenie nie je v prejednávanej veci použiteľné, pretože nerieši spor o vlastnícke právo, ale vymedzenie hranice susedných pozemkov na účely evidencie v katastri nehnuteľností.

41. Súd prvej inštancie sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, takže žalobcami uplatňovaný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP neobstojí.

42. Ďalšia odvolacia námietka žalobcov smerovala voči skutkovým zisteniam súdu prvej inštancie.

43. Po prvé žalobcovia napádali skutkový záver, že nepreukázali, že hranicu sporného pozemku vytýčil v teréne geodet na základe geometrického plánu z roku 1953, keďže v geometrickom pláne absentuje údaj o spôsobe „vytýčenia“ hraníc v teréne. Svoje odvolanie zamerali žalobcovia na polemiku o druhu geodetických činností, náležitostiach geometrického plánu a pojmoch „vytýčenie“ a „označenie“ hraníc, čo nie sú argumenty, ktoré by tento skutkový záver relevantne spochybňovali. Ak totiž žalobcovia upozorňovali, že v spodnej časti geometrického plánu z roku 1953 sa nachádza text v znení „Nové hranice v teréne označené“, za ktorým síce nenasleduje čiara, ktorá by predznamenávala, že text sa má doplniť (ale nenasleduje za ním ani bodka – pozn. odv. súdu), je záver súdu prvej inštancie o tom, že v ňom absentuje údaj o spôsobe „vytýčenia“ hraníc v teréne správny. Odvolací nevidí logické nedostatky v tomto posúdení, a to ani keby malo ísť o „označenie“ hraníc, či „osadenie medzníkov“ v teréne. Pritom samotní žalovaní v odvolaní argumentovali, že geometrický plán obsahoval červené krúžky, ktoré údajne predstavovali novo osadené medzníky. Za týchto okolností je rozlišovanie medzi vytýčením a označením hraníc v teréne bezvýznamné.

44. Tým sa dáva odpoveď aj na výčitku nezrozumiteľnosti napadnutého rozsudku v tejto časti. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je jasné, že konštatovaním o „neodbornom vytýčení hraníc“ súd prvej inštancie logicky nadviazal na svoj skorší záver, že žalobcovia nepreukázali, označenie/vytýčenie hraníc v teréne geodetom („kto a kedy kamene v teréne osadil“). To je zrejme aj z druhej časti dotknutej vety, v ktorej súd prvej inštancie uvádza, že ide o pozemok, ako ho v teréne vyznačili právni predchodcovia žalobcov a v ktorú žalobcovia v odvolaní účelovo opomínajú, aby tak navodili zdanie nezrozumiteľnosti rozsudku (celá veta znie: „Od neodborného vytýčenia hraníc v teréne nemožno v žiadnom prípade odvodzovať dobrú vieru užívateľov pozemku, ktorý ho užívajú v rozmeroch, v akých ich v teréne vyznačili ich predchodcovia.“).

45. Žiada sa dodať, že záver súdu prvej inštancie, že žalobcovia nepreukázali, že hranicu sporných pozemkov vytýčil v teréne geodet, vychádza zo správneho posúdenia okruhu sporných a nesporných tvrdení strán v konaní. Keďže súd prvej inštancie neuplatnil sudcovskú koncentráciu (§ 153 CSP) v súvislosti s vyjadreniami žalovaných, ktorými spochybňovali tvrdenie žalobcov, že medzníky v teréne umiestnil geodet, nemožno súhlasiť so žalobcami, že by žalovaní túto okolnosť popreli neúčinne preto, lebo tak neurobili bezprostredne po výsluchu žalobkyne na pojednávaní 12.10.2021. Uplatnenie sudcovskej koncentrácie podľa § 153 CSP je plne v kompetencii súdu prvej inštancie a odvolací súd mu nemôže nariadiť ani inak dosiahnuť, aby ju v konaní uplatnil, ak tak urobiť nemieni.

46. Ostatné výhrady k skutkovým záverom súdu prvej inštancie, z ktorých súd prvej inštancie žiadny právny záver nevyvodil (napríklad konštatovanie, že plot bol ohradený svojpomocne), nie sú relevantné, takže sa k nim odvolací súd nevyjadruje (pozri bod 26 tohto rozsudku).

47. Ak žalobcovia nesúhlasia s odpoveďou súdu prvej inštancie na otázku, či boli právni predchodcovia žalobcov dobromyseľní, tu už ide o otázku právnu, nie skutkovú (rozhodnutie č. 2199/1923 Vážneho Zbierky rozhodnutí najvyššieho súdu vo veciach občianskych).

48. Či držiteľ veci je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne. Nestačí jeho subjektívne presvedčenie, že mu vec patrí. Rozhodujúce pritom je, či držiteľ pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte rozumne požadovať, mal, mohol mať

alebo nemal, prípadne nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec patrí (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cz 57/87).

49. Ako už odvolací súd uzavrel vyššie, bolo na žalobcoch, aby tvrdili a preukazovali okolnosti svedčiace v prospech dobromyseľnosti ich právnych predchodcov v súvislosti s nadobudnutím držby sporných pozemkov. Ak žalobcovia mienili dobromyseľnosť svojich právnych predchodcov vyvodzovať z toho, že sporné pozemky užívali v hraniciach podľa medzníkov (kameňov) umiestnených v teréne, bolo ich úlohou poskytnúť odpoveď na otázku, prečo by malo byť ich umiestnenie v teréne relevantné. Inými slovami, bolo potrebné ustáliť, že so zreteľom na okolnosti umiestnenia týchto medzníkov boli dobromyseľní v tom, že pozemok, ktorého držby sa chopili, bol ten, ktorý bol predmetom kúpnej zmluvy z 25.05.1952.

50. Ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, keďže v konaní bolo nesporné, že v roku 1952 neboli tieto pozemky oplotené, okolnosťou, ktorá by svedčila v prospech dobromyseľnosti právnych predchodcov žalobcov, by bolo bývalo, keby sa držby sporných pozemkov boli bývali ujali v rámci hraníc označených (vytýčených) v teréne osobou odborne spôsobilou na zameriavanie parciel podľa údajov evidencie nehnuteľností, teda geodetom. Súd prvej inštancie svoj súvisiaci skutkový záver o tom, že takúto okolnosť nepreukázali, vysvetlil dostatočne, najmä na základe obsahu geometrického plánu. Nie je pritom podstatné, čo mal geometrický plán podľa vtedajších predpisov obsahovať, ale len to, čo v skutočnosti obsahoval. Účel tohto dôkazu nemohol byť iný, než taký, aby preukazoval tvrdenia žalobcov o umiestnení sporných medzníkov.

51. Žalobcovia okrem umiestnenia medzníkov v teréne žiadne ďalšie okolnosti z tohto obdobia, ktoré by svedčili v prospech dobrej viery svojich právnych predchodcov, netvrdili. Stavba plota v rokoch 1960 – 1963, rozdelenie pozemkov v roku 1966 a pod. nemôžu mať vplyv na posúdenie otázky, či sa právní predchodcovia žalobcov ujali držby sporných pozemkov dobromyseľne. Dokonca pokiaľ ide o geometrický plán z roku 1953, žalobcovia – paradoxne – aj v odvolaní zdôrazňovali, že jeho účelom ani nebolo vytýčiť hranice pozemku, na ktorom právní predchodcovia žalobcov nadobudli v máji 1952 spoluvlastnícky podiel, ale „použiť ho ako technický podklad k právnym úkonom, ktorým sa mal vytvoriť nový právny stav vlastníctva k pôvodnému Pozemku A po jeho rozdelení na 4 samostatné parcely“. Potom sa ale vynára otázka, v akom inom správaní ich predchodcov by mali súdy vidieť judikatúrou vyžadovanú „normálnu opatrnosť“ pri nadobúdaní držby, ak sa v čase kúpy v roku 1952 (ale ani pri vyhotovení geometrického plánu 1953) nesnažili o stabilizáciu hraníc nadobúdaných pozemkov.

52. Zhrnuté, právní predchodcovia žalobcov kupovali dotknuté nehnuteľnosti, s ktorými zo severnej strany susedia aj sporné pozemky, kúpnu zmluvou z 20.05.1952, teda vyše roka pred tým, než ich geodet zameral (26.06.1953), než – podľa tvrdení žalobcov – umiestnil medzníky na hranici sporných pozemkov (čo inak žalovaní v konaní aj spochybnili) a než v auguste 1953 vyhotovil samotný geometrický plán (ktorý bol inak úradne overený až v roku 1966). Vzhľadom na tieto okolnosti, ale najmä na to, že sporné pozemky boli v čase kúpy v máji 1952 neoplotené a najneskôr do júna 1953 neboli na nich umiestnené ani žiadne medzníky, nemožno súdu prvej inštancie vyčítať, ak ho tvrdenia žalobcov o zachovaní normálnej obozretnosti a dobrej viery ich právnych predchodcov o tom, akého pozemku sa ujali, nepresvedčili.

53. Súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým zisteniam, takže nie je daný ani odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP.

54. Keďže odvolacie dôvody uplatnené žalobcami neboli opodstatnené, odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil (výrok II).

55. Pretože týmto rozhodnutím sa konanie končí, musel odvolací súd rozhodnúť aj o nároku strán na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP vychádzajúc jednak z toho, že v dôsledku odmietnutia odvolania sa v časti konania nemohlo pokračovať, jednak z toho, že vo zvyšku žalobcovia so svojím odvolaním neuspeli. Civilný sporový poriadok neobsahuje ustanovenie, ktoré by výslovne upravovalo otázku náhrady trov konania v prípade odmietnutia odvolania. Odvolací súd s odkazom na čl. 4 ods. 1 základných princípov CSP zastáva názor, že právnou úpravou, ktorá je posudzovanej právnej veci obsahom a účelom najbližšia, je ustanovenie § 256 ods. 1 CSP, ktoré sa zaoberá náhradou trov zastaveného konania. Odmietnutie odvolania je totiž takisto procesným

rozhodnutím a spôsobuje rovnaké procesné následky, ako zastavenie konania, pretože k meritórnemu prieskumu napadnutého rozhodnutia a k zvráteniu jeho účinkov v odvolacom konaní už nemôže dôjsť. Odmietnutie odvolania zavinili žalobcovia svojím neprípustným odvolaním, preto treba náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 v spojení s čl. 4 ods. 1 CSP priznať protistrane, ktorou sú v tomto prípade žalovaní. V zostávajúcej časti mali úspech žalovaní, takže odvolací súd im podľa § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobcom nárok na náhradu všetkých trov odvolacieho konania (výrok III).

56. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

– 1 – 26Co/95/2022
28Co/26/2024

Krajský súd 26Co/95/2022-
v Tnave 28Co/26/2024
IČS: 2515201161

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok § 419 a § 420 CSP. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozsudku na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní treba popri všeobecných náležitostiach podania (označenie súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenie veci, ktorej sa týka, označenie a podpis dovolateľa) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý musí dovolanie a iné podania dovolateľa spísať, ibaže ide o prípady § 429 ods. 2 CSP.